

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ARAK: 1/1 évre 20 kor.,
1/2 évre 10 k., 1/4 évre 5 k. Egyes szám ára 8 f.Felelős szerkesztő: Dr. Weisz Ignác.
Szerkesztő: Győri Imre.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, Kapu-utca 64. sz. — Telefon: 177.

A könyörület szivekhez.

Brassó, jan. 16.

Még nem halt el a fülekben a Sziciliában koldusbotra jutó sebesültek segélykérő jajkiáltása, még szemeink előtt lebeg a fájdalomtól torzult arcok lelketrázó képe, még nem eszméltünk az érző sziveket mardosó szörnyű balsors sulyos csapásai okozta letargiából s ime máris megmozdultak az erősek, kik könnyeiket leküzdve, szívük nemes sugallatát követik s segítségére sietnek az emberiség legsúlyosabb katasztrófája által sújtott szerencsétlen olasz testvéreinknek.

Az iszonyatos dübörgés közepette összeomló házak roncsai alatt eltorzult tagokkal heverő ezer és ezer szörnyű halált halt embertársunkat nincs istenadta emberi hatalom, mely életre visszahívhatná, de im ott a mázsányi törmelékek közt csonkitott testtel fetregő, a sok, sok napi étlenség, fájdalom és reménytelenség bélyegét hordó dult arcok ajkainak segélykérő lehelletét meghallják a legszebb emberi kötelességet teljesítő könyörület szivek. Alig ébredeznek azonban a szerencsétlen menekültek testi erei, alig szívják a szörnyű veszedelemből szabadultak újlag öntudatos tudóval az éltető adó levegőt, már ott ül a megélhetési gond

okozta sulyos aggodalom bélyege. S vajjon nem szívesebben választották volna-e a házuk, vagyoniuk, segítő csalágtagjuk elvesztői a szörnyű, de gyors karjaiba ölelő halált, mint a kínzó emlékektől üldözött, anyagi nyomorral párosuló életet.

A halál ez óriási aratása, az emberi nyomorúság mélyét nem aknázható bányájának feltárulása megmozgatták az emberi sziveket. Ledőltek nemzetiségi korlátok, megszűntek valláskülönbségek s déli testvéreinek pusztulása felett reménytelen könnyeket sirtak Éjszakország fiai.

Nemzetek versengenek legalább enyhülést szerezni azon sebekre, melyekre gyógyír alig található. E nemzetek sorából mi nemesen érző, lovasias magyarok sem maradhatunk ki. Olasz testvéreink helyet adtak számkivetett legnagyobb honfiunknak, adjunk mi is helyet a könyörületességnek szíveinkben. Siessünk leróni emberi kötelességünket, mert ezáltal nem csupán viszonzozzuk a szegedi árvizpusztulás alkalmából irántunk tanúsított részvételt, de egyszersmint igazoljuk is nagylelkűségünkről tartott véleményét. Az Olaszországot ért csapás az egész

emberiséget sújtja s szívünk, lelkünk és lovagiasságunk követelik a segítő nemzetek közé sorakozni.

A szicíliai országos segítő bizottság hazánk fővárosában is megalakult s e nemes cél indította mozgalom védnökéül Magyarország hercegprímását, miniszterelnökét s Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert vallja. Ezen országos bizottság felszólítására a helyi bizottság Brassóban is megalakult élén gróf Mikes Zsigmond főispánnal, Jekelius Ágost alispánnal és Hiemesch Ferenc polgármesterrel.

Brassó megye áldozatkész közönsége ez országos mozgalomban méltó helyet kíván foglalni. Nincs vallási, nincs társadalmi, nincs nemzetiségi különbség, mely a távolmaradást igazolhatná.

Mi magyar anyanyelvűek rójjuk le hálánkat azon olasz testvérek iránt, kik bennünket a megpróbáltatás éveiben gyámolítottak, ti szász nemzetiségű testvéreink a ti nagy kulturátokkal, anyagi jólétekkel rójjátok le kötelességeket, melyet művelt lelketek szab elétek, ti pedig román testvéreink, ne forduljatok el kinyújtott kezünk elől, mert nem idegennek, de

Hilda.

A kandalló előtt ültek. A férfi egy nagy, kényelmes karosszékből s előtte a lány, egy rokokó-zsámolyon. Fejét ráhajította a szék karjára, melyen a férfi keze nyugodott. A tűz vörös fénye megvilágította szép arcát. Egy darabig szótlanul ültek, majd a lány fölemelte fejét s ránézett a férfi nemes metszésű, szabályos arcára. — „Te szomorú vagy Attila, bánt valami? Szólj, felelj!” A férfi mereven bámult bele a kandalló tűzébe, látszott rajta, hogy szenved. — „Attila, valamit titkolsz előttem... pedig te jól tudod, hogy én veled érzek s ha szenvedsz, én is szenvedek. Ne félj, nem lehet akkora nagy a bánatod, hogy én el nem bírnám! Nos, Tila, szólj!”

A férfi lassan felemelte kezét s megismogatta a lány hamvasszőke fejét: — „Te jó vagy Hilda...” — „Én szeretlek, nagyon szeretlek Attila!” Végigsimította hófehér homlokát s halk, suttogó hangon, mintegy magának beszélve folytatta: — „Az életem nélküled olyan üres, olyan gyötrelmes volna. Minden, ami szép, ami jó; minden, ami boldogít, az csak te vagy Attila. Mikor velem vagy, végtelen gyönyört érzek s szeretnék ujjongani örömben. Oh! nem tudom el-

mondani, miként szeretlek téged, csak érzem, ha egyszer el kellene válnunk, én meghalnék. De úgy-e Tila, te nem hagysz el? Nem, nem! Sose történhetik meg az, hogy én ne lássalak, hogy ne mondhasalak magaménak, hogy ne ejtsem ki neved, Tilám! Igen, én szegény lány vagyok máskülönben, nekem minden kincsem te vagy s a jó Isten nem lehet oly kegyetlen, hogy elvegye egy árva lány mindenét.”

A férfi felsóhajtott: — „Isten nem, Hilda, de az emberek sokszor megteszik.” A lány hirtelen összerázkódott. Félve, remegve tekintett a férfi szemeibe: — „Az emberek... erre én nem is gondoltam, Tila. Pedig valaki megirigyelhet tőlem és elrabolhat. Valaki, akinek kellemes majd.” Hosszan, sokáig olvadt egybe tekintetük, majd a lány szemei megteltek könnyel. A férfi ajkára harapott. Megragadta a lány csuklóját s magához vonta:

— „Nagyon szeretsz, Hilda?”, — „Nagyon, Attila. Ne is kérdezd többet. Tudhatod.” A férfi keblére ölelte s megcsókolta a lány homlokát. Majd fölállt: „Új te ide Hilda s én a zsámolyra. Így! Emlékszel, kis lány, mindig így ültünk... s én öledbe hajtottam fejem s te meséltél... Olyan csoda-

szép esték voltak azok... Hilda, és én az hittem, hogy ennek sose lesz vége, ennek nem lehet vége... Mikor kis, kék batiszt ruhában először láttalak téged, te egyszerű kis rajongó lélek, éreztem, hogy elvesztem. Látod Hilda, neked nem kellett volna engem szeretned, nem kellett volna követned. Sokszor elgondolkozom, hogy ez még se igazság, én ezt nem érdemlem meg, hiszen én is csak földi semmiség vagyok, csak ember, semmi több! Ott maradtál volna kedves otthonodban és el vett volna egy becsületes derék fiú és — és, ha én elpusztultam volna, de nyugodt lelkiismerettel, hogy te boldog vagy... Hilda! Te jó, te szelid, te okos lány...” — „Te már nem szeretsz Attila! Szavaidból érzem, hogy elhidegültél tőlem. Meguntál. És most belátom, ha azt mondod, minék követtelek?! De lásd, bocsáss meg nekem. Mikor eljöttél hozzánk búcsúzni, én zokogtam, mert szerettelek. Nem volt atyám, nem volt anyám. Árva valék. Minden érzése szívemnek te valál. Pótolta minden veszteséget, oh, veled kellett jönnöm. Te akkor azt mondtad: Hilda, gondolj meg. Az ut, melyen haladnia kéne velem, rögös, sötét és pusztaság. Én nem nyújthatok többet szeretetnél. Ha eljön velem, kell mondjon arról, hogy egyszer még vissza

PAGLIANO-SYRUP

bevezetve az olasz és osztrák Pharmakopöákba. Kiténtetve a gyógyszerkiállításán 1894, a Hygienikus-kiállításán 1900 és a mailandi nemzetközi kiállításán 1906-ban az arany éremmel

ERNESTO PAGLIANO tanár NÁPOLYBAN

legbeváltabb vértisztítószer

a néhai Pagliano tanár eredeti receptjesezint lelkiismeretesen előállított praeparatum. — Törvényileg védve a velencei felsőbb bíróság végzése alapján 1903-ban és az egészségügyi hatóság által elfogadva (1906)

Palackokban, dobozokban (porok) lésé komprim tablettákban (pirulák).

ERNESTO PAGLIANO tanár NÁPOLY,

Calata S. Marco 4.

egyedül valódi Syrup gyártmánya kérendő. Megrendelhető Real-Apotheke Soorate Brachetti-Ala (Südtirol.)

vérbeli rokonaitoknak szerzünk vigaszt és enyhülést.

Nem hiúságból, nem az emberi gyengeség e kicsinyes indokából, de féltő gonddal őrizve a siker reményét kérünk mi, a Helyi Bizottság élén állók, ne forgácsolják szét ereinket. Sorakozzatok mindnyájan a mi zászlónk alá s mi szívesebben látunk titeket. Gyűjtsetek s adakozzatok, de vegyétek igénybe a mi támogatásunkat s mi örömmel látunk titeket soraink között. Kezeljük egységesen a vármegyénkben begyűlt összegeket s nem fogunk könyörületességünk eredménye miatt pirulhatni.

Ti Brassó város lakói, juttassátok el munkátok szorgalmából összegyűlt, obulusotok felesleges részét Brassó város polgármesteréhez.

Ti pedig vidéki községek polgárai küldjétek a nemes célra szánt pénzeiket a községi előljáróság útján a vármegye alispánjához.

Sursum Corda. Emeljük fel szíveinket. Legyünk igaz emberek s segítsünk, segítsünk amennyit csak lehet, mert ki tudja, holnap ránk kerülhet a végzet sorja s akkor mi is rászorulunk embertársaink könyörületességére.

A Szicíliai Országos Segélybizottság
Helyi Bizottsága.

A Brassói Magántisztviselők rendkívüli nagygyűlése.

Az „Adria” szennyese.

Brassó, jan. 16.

A Brassói Magántisztviselők Egyesülete, mint előző számunkban már jeleztük, pénteken este 8 órakor népes nagygyűlést tartott, hogy állást foglaljon az „Adria” biztosító társaságnak azon hallatlan eljárása ellen, melyel az intézet két régi hivatalnokát a nyugdíjigény megvonása mellett, minden ko-

molyabb ok nélkül rögtönös elbocsátással sújtotta.

Az igen jól látogatott nagygyűlést az egyesület soros magyar elnöke, néhány lendületes szóval nyitotta meg. Utána Dr. Gáspár Izso, mint az ügy előadója részletesen ismertette az esetet, mely minden önértetes magántisztviselőnek a vért az arcába kell kergesse, kezét ökölbe kényszerítse. Nem individuális esetről van — ugymond — szó, melyhez csak a közvetlenül érdekeltnek volna közük, mert igaz ugyan, hogy az „Adria” brutális eljárása első sorban embertelenség az azt elszenvedett kartársainkkal szemben, de egyben arculcsapása az egész magántisztviselői karnak is, melynek szomorú, „vogelfrei” helyzetét talán, még soha oly vakító világosságban nem láthattuk, mint éppen ennél az alkalomnál. Az előadó azután részletesen ismerteti az egész esetet, majd így folytatja:

„Az Adria rögtönös elbocsátással sújtott két hivatalnokot, kik közül az egyik 20, a másik 17 évig izzadott vért és velőt ennek az intézetnek szolgálatában. Rögtönös elbocsátás! Én Istenem, el tudják-e képzelni micsoda borzalmat jelent ez a két rövid szó, egy kenyere javát már megevett, családos embernek. Bele tudják-e magukat képzelni abba a feneketlen kétségbeesésbe, mely e két szó kimondása nyomán annak a két szerencsétlen kartársunknak lelkére reá borult? Fölérlik-e ésszel, érzéssel, hogy mily iszonyu mily kegyetlen dolog az, két évtizedig szolgálni egy gazdát, neki fiatalságot, erőt, egészséget áldozni és azután elvéhnedten, megrokkant erőben, kiszípolozott aggyal kikerülni az utcára, a semmibe, az állástalanság, munkanélküliség borzalmaiba? Ha ilyesmi lehetséges Magyarországon, akkor menjünk fát vágni, utcát seperni, vagy akár pöcegödrt tisztítani, de ne legyünk magántisztviselők, ne öröljük meg magunkat. Oly munkában, mely mást mint száraz kenyeret soha nem nyújthat nekünk s amit nyújt, azt a falat kenyeret is akkor veri ki szánkából, gyermekeink szájából egy rabszolgából rabszolgahajcsárrá avanzsált gazember, amikor éppen jól esik neki.”

Szomorúan konstatálja ez alkalomból is az előadó, hogy a magántisztviselők jogvi-

szonyának törvényes rendezésére tett ígéreteket, máig sem váltották be, pedig amíg ez meg nem történik, minduntalan megisméltödhetnek az Adriához hasonló esetek.

Lelkes és a hallgatóságot valósággal magával ragadó szép előadását Dr. Gáspár azzal fejezte be, hogy előterjesztette a következő határozati javaslatot:

A Brassói Magántisztviselők Egyesülete mélységes megdöbbenéssel értesült arról a botrányos esetről, hogy az „Adria” biztosító társaság igazgatósága amennyire az az eddig köztudomásra jutott adatok alapján megítélhető, komoly ok nélkül rögtönös elbocsátással s minden ellátás megvonásával sújtotta az intézetnek két régi hivatalnokát. Az egyesület amidőn az e példátlanul megrendszabályozott kartársai iránti őszinte együttérzésének ad kifejezést s velük szolidárisnak nyitvánítja magát, egyben a leghatározottabbnak tiltakozik ezen minden emberséggel ellenkező eljárás ellen és tiltakozásáról táviratilag értesíti az „Adria” trieszti igazgatóságát. Mély sajnálattal konstatálja az egyesület ez esete kapcsán is hogy a magántisztviselők jogviszonyának törvényes rendezésére vonatkozólag illetékes helyről több ízben tett ígérek mind máig sem váltottak be s amidőn helyesli az Országos Szövetségnek abbéli törekvését, hogy a súlyosan megbántott tisztviselőknek minden tekintetben elégtételt szerezzen, egyben felkéri a Szövetséget, hogy minden erejével igyekezzék a magántisztviselők jogviszonyának törvényes rendezését a lehető legrövidebb időn belül kieszközölni és biztosítja a Szövetséget, hogy mindkét irányu törekvésében teljes erejével támogatni fogja.”

Az előadónak élénk tetszéssel és nagy éljenzéssel fogadott beszéde nyomán élénk vita indult, melynek során felszólaltak az egyesület tagjai közül Maurer József, Gál Nándor, Morvai főmérnök és mások s végül az előadó határozati javaslatát elfogadták. Morvai főmérnök indítványára a gyűlésből következő táviratot intézték az „Adria” trieszti igazgatóságához:

„Két régi tisztviselőjüket elfogadható ok nélkül minden ellátás nélkül elbocsátották. Ma tartott nagygyűléstünk

térhessen rokonai közé, mert ők nem fogadják be! — És én mindenre kész voltam. Mikor megtudtam, hogy te nemes vagy, gróf vagy s hogy te engem nem vehetsz el feleségül, mert lehetetlen, én nem rösteltem így is veled jönni. Mindegy, gondoltam. Az a végtelen szerelem megtisztult. Aki így szeret, mint én, az nem lehet bűnös. Attila! Nem szeretőd lettem én! Nem úgy szeretjük mi egymást! Én nem tudom, de érzem, ha az anyád elé állnék és elmondanám neki, hogy mennyire szeretlek, én nem hiszem, hogy meg ne bocsájtana! Hiszen te a fia vagy! A világ elítélhet, nevezzen engem bárminek, én nem törődöm avval, csak te becsüld, szeress és ne hagyd el soha! Nem bántam meg semmit, Attila! Aki tisztán és igazán szeret, annak nincs oka megbánásra! En pedig mindennél jobban szeretlek, tehát jogom volt követni téged. Az ut pedig, melyen haladunk, iszta és igaz. A szeretet útja ez Attila! Az Isten vezérel s ha a világ szennynek nevezi e szeretetet, mi tudjuk, hogy ez tisztább, mint azoké, kik hűséget esküsznek az oltár előtt, érdekből vagy gyűlölettel. Ez a forma leplet borít minden gyalázatra. De miért is volna ez bűn Attila? Én érzem, hogy hű maradok, én érzem, hogy nem hagylak el soha... miért kell ehhez esküdni! És én megesküdtem az Istennek... Én leborulok előtted is Attila, hogy lásd, mivé lettem!” A lány közelebb hajolt a férfihez — „Te sírsz Attila? Micsoda fájdalmad lehet! Megbántottalak? Lásd, ne törődj a jövővel, éljünk a je-

lennek, ez a mienk. Nézd, mily szépen lobog a tűz, — te fázol Attila?! A kezéd oly hideg. Jer közelebb... Ugy szeretem a szémeidet, hadd töröljem le könnyeid... És mondd, hogy szeretsz...”

Attila egy pillanatig lecsukta szemeit: „Szeretlek Hilda!” majd hirtelen fölállt. Komoly, összeráncolt homlokkal, nyílt elszántsággal tekintett a lányra: „Szeretlek, Hilda! De figyelj rám. Te okos vagy és jó. Jól tudod, mindennek van vége és előbb-utóbb csak bekövetkezik az is, mitől följajdul a szívünk... Ne szakíts félbe Hilda. Ez a mi szerelmünknek is vége. Légy erős! Jól tudod mennyire szeretlek, jobban, mint én hiszem, mert ezt csak érezni lehet... de vannak kötelességek is s én becsülteses akarok maradni a bűnben is. Hildám! Én nem tehetek róla hogy grófnak születtem s az anyám büszke, dacos és szívtelen. Én őszinte vagyok, kis lány... őszinte és becsületes. Nézd, ha ez így megy egy egész életen át, mi lesz veled? Ha egyszer egy ártatlan, gyönyörű gyermek azt kérdezné tőled: hol az apám? S én remegve, tétován tekintnék körül... Vagy bitang, léha, könnyelműnek nevezne s elfordulna tőlem, megvetne, mert én magammal ragadtalak téged akkor, mikor te még fiatal, tudatlan lányka voltál. S rájössz te is, hogy lassan elhidegülnél tőlem. Kicsiny lenne már a ház, unalmas az egyedüllét, szeretnél a világba forogni, kacagni, mulatni, hiszen ez az élet! Oh Hilda! én ezt nem tudnám elviselni.”

A lány, ki eddig szótlanul bámult maga elé, lassan fölállt, tompa, fájdalmas hangon szakította félbe a férfi beszédét: — „Értelek Attila! Nekünk tehát sokáig együtt lennünk nem lehet. Tehát egyszer elválunk. Igazad van. Bocsáss meg. Tul ábrándos valék, hogy álmodni mertem rólad, a gazdag, nemes grófról. Én eddig csak Attilát láttam benned. Az én kedves, szép Tilámat. De most a grófot vettem észre, egy szigorú, komoly erkölcsbirát. Attiláért elhagytam otthonom, nevem, becsületelem? eljártszottam jövőm, mindenem... a grófért nincs, miről lemondjak. De ha Attilának boldogsága forog kockán, melyet csak az én életem árán szerezhet meg, úgy végezek magammal. Ez az én szeretetem Tila nem volt szabályokhoz kötve s ha azt gondold, valaha megbánom, csalódol! A halál sem végezheti be egészen.” Hilda az ablakhoz ment. Odatámasztá homlokát a hideg üveghez s fölshajtott: „Igy van ez mindenben. Az ősz végigsuhan a tailók, a réteken és az emberi szíveken is. Lombja-vesztett, kopaszfák merednek az ég felé és zokogó, vérző szívek jajszáva hívja az Istent. Attila, vége már a csöndes, áhítatos imáknak, többé nem daloljuk az Ave Máriát. Miért? Miért?! Gyűlölte? Megvette? Utálta?! — Nem Hilda. Halgass meg.” De amint megpillantotta a lány halavány arcát, vonagló ajkát, esdeklő, nagy könnyes szemét, odament hozzá s fejét két kezébe fogva halk, szerelmes hangon suttogá: — „Hilda én szeretlek. Mondd, hogy maradjak itt, min-

határozatából tiltakozásunkat és meghotrátkozásunkat fejezzük ki ezen eljárásuk felett."

Megalakult a helyi szicíliai segítő-bizottság.

Kossuth a főispánhoz.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a rettenetes katasztrófával sújtott szicíliaiak érdekében e hó 11-ről keltezve a következő levelet intézte gróf Mikes Zsigmond főispánhoz:

Méltóságos Főispán Ur!

A szicíliai segítő-bizottság végrehajtó bizottsága folyó évi január hó 9-én tartott ülésében elhatározta, hogy az összes főispánokat felkéri a vármegyei és az összes polgármestereket a városi helyi bizottságok alakítására, amelyek a gyűjtést a maguk területén külön végezzék.

Ezen határozatból kifolyólag, mint a szicíliai segítő-bizottság egyik védője van szerencsém Méltóságodat felkérni, hogy a megyebeli urak közreműködésével a helyi bizottság megalakítása és a gyűjtés megindítása iránt intézkedni méltóztassék. A gyűjtés történhetik gyűjtőivekkel, vagy színi előadások, felolvasások, táncestélyek stb.-vel kapcsolatosan.

Az adományokból befolyt összeget a Magyar Általános Takarékpénztárnál, a Magyar Általános Hitelbanknál, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál vagy a Leszámitoló és Pénzváltó Banknál kérem befizetni, mely intézetek a befolyt összegek ingyenes kezelésére önként vállalkoztak.

Az adományok egyenkint a helyi lapokban volnának nyugtázhatók, míg az illető helyi bizottság által gyűjtött egész összeg, a fentnevezett pénzügyintézetek egyikénél történt befizetés után a budapesti napilapokban fog közzététetni.

Megjegyzem még, hogy az egész segítő-akció középpontja a kereskedelemügyi miniszteriumban van, ahol e célra külön iroda rendeztetett be, mely minden felmerülő kérdésre szívesen szolgál felvilágosítással vagy utbaigazítással.

A gyűjtött összegeknek a pénzintézeteknél történt beszolgáltatásával egyidejűleg ezen iroda a gyűjtés eredményéről, illetve arról, hogy mely intézetnél mennyi fizettetett be, tájékoztatandó lesz. Az iroda címe: Olaszországi segélybizottság, Kereskedelmi miniszterium.

Végül még közlöm Méltóságoddal, hogy a segítő-bizottság által kibocsátandó gyűjtőivekből harminc számozott példányt fogok pótlólag Méltóságod címére elküldeni és kérem, szíveskedjék intézkedni, hogy ezen gyűjtőivek akár felhasználtattak, akár nem használtattak fel, legkésőbb folyó évi február hó 10-ig a fentemlített középonti irodához juttassanak vissza.

Hazafias üdvözléssel

KOSSUTH.

Az országos segítő-bizottság helyi albizottsága tegnap délután véglegesen megalakult és annak vezető tagjai lettek; gr. Mikes Zsigmond főispán, Jekelius Ágost alispán és Hiemesch Ferenc polgármester.

Hisszük, hogy a nemes cél, a melyet maguk elé tűztek, eredményes lesz.

A gyűjtést a magunk részéről is ezenel megnyitjuk Boór Elemér két koronás adományával, amelyet a mai postával kaptunk Predeálról s amely összeget ezennel készséggel nyugtatuunk.

Ugyanitt hívjuk fel végül olvasóink figyelmét a helyi szicíliai segítő-bizottságnak vármegyénkhez intézett felhívására, amelyet lapunk mai számában vezető helyen közlünk.

Sztrájk — boykott!

Megszólalnak az ásványvizek!

Titkos értekezlet a Hesshaimer cég pincéjében.

A rendőrfőkapitány ur figyelmébe ajánlva.

Weltner Jakab (elv- és szaktárs.): Elvtársak! A nemzetközi szociálista-párt tudomásul vette a brassói vendéglősök azon

határozatát, mely a borvíz-árak felemelésére boykottal felel. Mi, — nemzetköziek — minden olyan mozgalmat, melyet az elnyomott proletárság, helyzetének javítása céljából — megindít, legmesszebbmenő erkölcsi támogatásban részesítünk. Sajnos, a pártkasszája nem engedi meg az anyagi támogatást; magunk is puliszkán élünk és pincze lakásban tanyázunk, de hófehér erkölcsünk minden tisztaságával támogatjuk önöket. Üdvözlöm a megjelenteket és az értekezletet ezennel megnyitom.

Répáty ur)

Borszéky ur)

(Zajosan

Előpatak ur)

helyeselnek.)

Matild urnő)

Weltner Jakab: (Mosolyogva hajlong, miköz-

ben véres verejtékekkel szerzett brillant tűje és gyűrűi vakítóan ragyognak) Elvtársak! Mielőtt a napirendre térünk, ejtsük meg a tisztikar választását.

Fenntiek: (Ujból zajosan helyeselnek.) Éljen a nemzetközi szociálista párt!

Weltner Jakab: Elnöknek ajánlom Borszéky urat! Jegyzőkönyv vezetőnek Előpatak urat Előadónak Matild önnagyságát!

Répáty ur: (megemeli a fején levő ón-kupakot.) Egyhangulag hozzájárulok az indítványhoz.

Weltner Jakab: Felkérem Matild elvtársnőt, foglalja el az előadói széket.

Matild elvtársnő: (kissé szégyenkezve) Kérem én nem vagyok budai keserűviz!

Weltner Jakab: Csak semmi érzékenykedés, elvtársnő! Térjünk a dologra.

Matild elvtársnő: Kedves elvtársaim! Mai titkos értekezletünk egyetlen tárgya, hogy a brassói vendéglősök boykottjára méltó választ adhassunk. A tisztelt vendéglős urak —

Előpatak ur: Le a vagyonos osztálylyal!

Matild elvtársnő: — — — azt a néhány fillérnyi árfelemelést, a melyet a mai rettenetes drágasági viszonyok idéztek elő a borvizek terén — zsarolásnak minősítik. Hogy ők egy liter karcosért koronákat kérnek, s mi a hozzávaló borvíz árát csekély 100% tel felemeltük válaszképen — ez csak természetes dolog. Ehez jogunk van.

Répáty ur! (Öklével az asztalt üti) Jogot a népnek!

Matild elvtársnő: Azt hiszi a felfuvalkodott burzsoá, hogy borviznek lenni olyan egyszerű dolog. Szeretném, ha egyszer egy ilyen pocakos, népámitó végig szenvedné mind azt a procedurát, miket egy borvíz kénytelen, majd másképp szavalnának.

Borszéky ur: (Elragadtatással.) Éljen az általános, titkos szavazati jog!

Matild elvtársnő: Nem panaszként említem, de mert minden sérelmünket feltárjuk, erről is szólnom kell. Mikor hosszas földalatti bujkálásunk után megszületünk és szénsavtól pezsgő ifjúságunk a borvizes üvegben végre formát kap, s kíváncsian óhajunk megindulni az élet útján, jön első fájdalmunk. Otromba parafa-dugaszt vernek belénk, hogy ez milyen fájdalommal jár azt tisztelt elvtársaim tudják.

Weltner Jakab: (Diszkrétan mosolyog.)

Matild elvtársnő: Aztán disztelen ólom kupakot nyomnak fejünkbe, oldalunkra ki-

dig, örökké, felejtse el, amint mondtam s -örténjék bármí, én nem hagyjak el soha. Hisz mit adhatna nekem a sors cserébe érted? Mi volna nekem az élet nélküled? A szemed, arcod vonásai, hangod, alakod mind, mind szívemhez nőtt s én nem tudnám felejtani soha. Szólj Hilda és hunyd le szemed, hogy lecsókoljam könnyeid."

A férfi lázasan vonta magához a lányt, fűl szomorú, kínos mosolylyal tekintett rá: "Mindent tudok Attila. Van egy hófehér, szta lány. Hajában csillogó diadém s ruhája téher selyemből, melyre diadalmasan omlik alá a lange menyasszonyi fátyol... Menj hát hozzá s ne hagyd el őt soha. Az a lány szép, jó, becsületes és gazdag. Talán szeret is. Az a lány utat nyit neked a karrierhez, hábert fon homlokod köré s be-aranyozza lelkedet a dicsőség, az örök ünnepek napsugarával. Menj Tila. Nem marasztallak. Nincs jogom elrabolni egy anya boldog, büszke álmait. A te anyád álmait. Az én álmom nem ilyen merész... ne törődj vele! már vége... oh! menj Tila s vigy magaddal mindent, én elmegyek valahová, hogy soha ne találkozzunk többé ez életben, soha többé. Szép volt és rövid. Boldogan halok meg, mert volt miért élni. Elmegyek majd az esküvődre is. És kérni fogom az Istent, hogy boldog légy. Ne félj tőlem Tila, aki úgy szeret, mint én, az nem tud átkozni. No, hát csókold le könnyeid, nézd, megeredtek, s zokognom kell Tila."

És sirtak mind a ketten sokáig, csendesen. Majd Hilda remegve kérdezé: "Szeretted?" — "Nem." — "Miért veszed el akkor?" — "Nem veszem el." — "De kell." — "Csak kéne..." — "Szeret?" — "Nem tudom." — "Akkor szeret. Menj hozzá Tila. Nem szabad széttepedned annak a fehér lánynak szerelmes álmait. Légy erős, büszke és bátor. Az az élet. Szeret. Becsüld meg. Elég ha egy szívet törtél meg, vigyázz arra, mely még ép és rajong érted. Mert ami utunk így is, úgy is ketté vált. Én már nem lehetek neked a régi Hildád, mert Attila meghalt. Az utolsó, mit tőled kérek, felejtse el s élj háznak. Az elhagyott szeretőért nem ítélek a világ, de ha hitvesed hagyod el, bűnös leszel. Pedig... de semmi, Tila semmi... Örökre búcsúzunk. Isten veled."

Kinyújtá kezét. Látszott rajta, hogy szenved, de ez már apathikus fájdalom. A férfi kétségbeesve tekintett rája: — "Ez lehetetlen Hilda, mit teszel?" — Attila meghalt, én utána megyek. Ennyi az egész. Mert szerettem Attilát. A gróf szeretője lenni nem tudok. Ez aljasság, ez bűn. Én nem születtem erre. — Attila meghalt. Isten vele, gróf!"

S mielőtt a férfi szóhoz juthatott volna. Hilda hirtelen eltűnt s bezárta maga után az ajtót.

Manchen Mariska.

írják teljes nevünket és belső részünknek minden diskrét tartalmát. Onnét ormótlan ládába gyömöszölnek, rázós kocsin cipelnek, jégverembe dugnak, hogy lelkünk majd kifagy. Mikor aztán a világ színpadára lépünk, szívtelen pincér kezek vasfurót csavarnak fejünkbe és a már annyira-mennyire megszokott dugaszunkat kirántják. Ez a legnagyobb fájdalom! Egész valónkat felforraló ezen kegyetlenség után holmi karcossal házasanak össze szerencsére polgári házasság útján.

Előpataki ur: Le a csuhásokkal!

Matild elvtársnő: Hogy azután mitörténik velünk, erre borítsunk fátyolt — És a hitvány, kiszipolyozó tőke kimondja ellenünk a bojkottot. Elvtársak, — adjunk erre csattanó választ!

Mindnyájan: Halljuk!!

Matild elvtársnő: Mondjuk ki a sztrájkot!

Mindnyájan: Éljen a sztrájk! Le a bojkottal, le a népámitókkal! Jogot a népnek! Weltner Jakab: Határozatilag kimondjuk a sztrájkot. Az össze jelenlevők mindaddig a bojkott fenn áll, bedugják forrasaikat.

Mind: Én hozzá járulok

Weltner Jakab: Miután a határozathoz mindenki hozzájárult, az értekezletet bezárom!

A jegyzőkönyv másolatának hitelül:
Tourbillon.

HIREK.

Brassó, jan. 16.

— **Augusztai főhercegnő vármegyénk alispánjához.** A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület halottak napja alkalmával a magyar társadalomhoz kéro szózáttal fordult, hogy a szegénysorsu tudóbetegeknek csak egy virágszálat adjon. Vármegyénk alispánja lelkes hangon hívta fel a megye járásainak főszolgabíráit, hogy az emberbaráti egyesület szép eszméjét karolják föl és a társadalomban minél több könyörületes szívet nyerjenek meg. Augusztai cs. és kir. főhercegnő ő fensége, a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület védnökneje értesült az alispán lelkes közben lépéséről, és most az alispánhoz saját kezű irásával egy főhercegi monogrammal ellátott diszes kiállítású levélben a következő köszönsorokat intézte:

Alispán Úr!

A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület elnöke jelentést tett nekem arról, hogy a szegénysorsu tudóbetegek javára rendezett országos gyűjtés mily szép sikerrel járt. Indítatva érzem magam, mint a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület védője, hogy Alispán urnak, ki az emberbaráti ügy érdekében a járási főszolgabíró urakhoz és községi előjárókhoz rendeletet intézett: köszönetet mondjak. Kérem, tartsa meg a József kir. Herceg Szanatorium Egyesületet továbbra is emberbaráti irgalmában.

Augusztai Főhercegnő.

A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület megyék szerint most dolgozza föl a beérkezett adományok gyűjtőiveit, melyből a megyénket illető részről majd mi is közlünk ismertetést. Annyit máris közölhetünk, hogy az egész országból 94117 korona 58 fillért küldtek be eddig az egyesületnek.

— **Mellékletünk.** Lapunk mai számához kizárólag helybeli előfizetőink részére mellékeljük Brassó városi építési szabályrendeletének tervezetét. Vidéki előfizetőinknek ha eziránt hozzánk kérést intéznek postafordultával szintén megküldjük e tervezetet.

Gyászrovat. Sulyos csapás érte érdemes polgártársunkat, László Dénest, a Népbank igazgatósági tagját. Édes anyja, özvegy László Mártonné ma éjszaka hosszasan szenvedés után 77 éves korában meghalt. A nemes szívé és a közjótékonyaság oltárán sokat áldozó uri asszony halála az egész városban osztatlan részvétet keltett. Haláláról a gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki: „Alólirottak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják ugy a maguk, valamint az összes rokonok nevében, hogy a forrón szeretett jó édes anya, nagyanya, testvér, sógornő és rokon özv. László Mártonné szül. Temesváry Mária f. hó 15-én estéli fél 10 órakor életének 77-ik évében a haldoklók szentségének áhitatos felvétele után az Urban csendesen elhunyt. Felejtethetlen drága halottunk földi maradványai f. hó 17-én vasárnap d. u. 3 órakor fognak Szent-János-utca 2. szám alatti lakásáról a bolonyai róm. kath. sirkeriben levő családi sirboltba örök nyugalomra helyeztetni. Lelkéért az engesztelő szentmise áldozat f. hó 18-án reggel 9 órakor fog a róm. kath. plébánia templomban az Egek Urának bemutatni. Béke és áldás lengjen porai felett! Brassó, 1909. jan. hó 16-án. László Dénes mint fia. László Edith, László Béla, László Margit mint unokái. id. Temesváry István mint testvére.”

Eröss Károly csizmadia mester folyó hó 14-én este 6 órakor életének 64-ik évében meghalt. Ma délután temették el nagy részvét mellett.

Hajdu Mór né, született Fiala Fatime folyó hó 16-án meghalt. Temetése folyó hó 18-án hétfőn délután lesz az ev. ref. egyház szertartás szerint a gyászházból.

— **A főjegyző ügye a közigazgatási bizottság előtt.** A tegnapi közigazgatási bizottsági ülésnek legérdekesebb, egyúttal egyetlen kiemelkedő pontját annak a feljelentésnek a tárgyalása képezte, amelyet dr. Manoiu Miklós adott be az alispánhoz Semsey Aladár vármegyei főjegyző ellen, a „Hétfalu” ban annak idején hangoztatott különböző vádakból kifolyólag. Manoiu a hangoztatott vádak szigorú megvizsgálását kérte az alispántól. A napirend ezen pontjának előadója Schnel K. Ernő helyettes tiszti főügyész volt, aki kimerítően ismertette a szóban forgó kérdést. Megállapítást nyert ezek szerint, hogy a Semsey Aladár ellen hangoztatott vádak alaptalanok. Az elnöklő főispán, gróf Mikes Zsigmond ezekután, dr. Semsey Aladárnak ugy a közigazgatási bizottság mint a maga nevében is bizalmát fejezte ki.

— **Eldorádó** Vasárnap délután 3 órakor — amint ezt már többször jeleztük — az Izraelita Nőegylet megismétli január 11-iki szenzációs sikerű „Eldorádó” estélyét. Semmit sem változtat az előadás sikerén, hogy az estély ezúttal délután fog lefolyni. Az előadás most is a Vigadóban lesz, a szokásos színházi helyárok mellett. Ezen előadásra amelynek tiszta jövedelme részben, a szicíliai károsultak felsegélyezésére, részben pedig a Jókai szobor alapja javára fordítatik újlag is felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **A január 23-iki magyar bál.** László tevékenységgel buzgálkodnak a nőegylet tagjai a bál sikere érdekében. Mindent elkövetnek, hogy ez idei báljuk fölülmulja az eddig tartott magyar bálokat. A vidékről igen sokan kértek meghívókat, amiből arra lehet következtetni, hogy a vidék nagy szám-

ban lesz képviselve az idei magyar bálon. A 950 kibocsájtott meghívóból a lehetőség szerint mindenkinek, aki arra igényt tartott jutott meghívó, azonban ha mégis tévedésből valaki nem kapott volna és reflectál a meghívásra, ugy Zzuffa Jenő vig. titkár (vármegyeház) készséggel tesz eleget a szó, vagy levélbeli felszólításra. Tudvalevő, hogy a bált megelőzőleg Brassó és vidéke csinos leányzói egy nagyon szép tánczot fognak bemutatni. A tánczpróbák már meg is kezdődtek és Izsák Ferencz táncztanár most még nem árulja el azt a meglepetést, amelyben része lesz a bálzó közönségnek. A legközelebbi tánczpróba nem a polgári körben, hanem a „Redoute” emeleti kék termében f. hó 18-án azaz hétfőn délutáni 3 órakor lesz megtartva, melyre a felkért hölgyeknek teljes számban (28) való megjelenését kéri a rendezőség, annál is inkább, mert próba még csak a jövő hét folyamán pénteken lesz.

— **A Rab szobor alapra.** A Rab szobor bizottság a napokban megtartott ülésén elhatározta, hogy a szobor alapja javára február hó 20-án Zajzonban Rab estélyt rendez. A Rab szobor költségeinek fedezésére újabban a következő adományok folytak be: Pürkerec község 50 kor. Újévi üdvözlétek megváltása czimen Girozzász István Pürkerec; 2 kor. Vajda Mihály tanító gyűjtése 2 kor. Fogadják a szoborbizottság köszönetét.

— **A brassói igazságügyi hivatal szolgásmélyzete** saját özvegy és árvái alapja javára 1909 évi február hó 6-án (szombaton) a „Central” (Nr. 1) szálloda nagytermében zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj: Személy-jegy 1 korona 20 fillér, család-jegy 3 személyre 3 korona. Kezdeté este pontban 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadlnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Letartóztatott cigánykaraván.** A felsőtömösi csendőrőrs ma este három koesi sátoros cigányt terelt be Brassóba, a rendőrségre. Öt felnőtt cigányból, négy asszonyból és kilenc maszatos képű purdéból áll a banda. Nem voltak rendben az irományaik, és ezenkívül hamis lőbizonyítványt is találtak náluk. Reájuk irányul a keresztényfalvi rablás gyanuja. Ma éjszakára a rendőrség egy külön szobájában helyezték el őket.

— **A „Brassói Iparos Ifjak Önképző Egylete”** választmányi ülésén elhatározta, hogy a „Tudományos felolvasások” ez évi negyedik ciklusát f. hé 28-án vasárnap délután megkezdi. Ez előadásokon vetített képekkel fogja bemutatni az „Uránia Magyar Tudományos Egyesület” által vidéki előadások tartása céljából kiválasztott tudósok által megíratott dolgozatokat. A rendezőség gondoskodott arról, hogy egy-egy zene, ének számmal, szavalatokkal, monológok és egyfelvonásos vígjátékok előadásával is élvezetessé tegye e délutáni előadásokat. Minthogy az egyesület kellő anyagi erővel nem rendelkezik, az előadásokkal felmerülő költségek fedezésére ülőhelyek 20 fillérért és az állóhelyek 10 fillérért válthatók. Az egylet tagjai azonban díjtalanul kapnak belépőjegyet. Azt hisszük, közönségünk méltányolni fogja törekvéseiket, és ennek az előadásokon való tömeges részvétele mellett, mint azt eddig is tette ezután is kifejezést fog adni.

— **Halálos szerencsétlenség.** Üzleti ügyekben néhány napon át Brassóban időzött Révész Lakk- és festék szakma utazó. Tegnap éjjel a gyorsvonattal K's Kapuson át Nagyszebenbe igyekezett. A gyors néhány percet késett, s midőn a szerencsétlen em-

ber a már indulófélben levő 8402-es számú személyvonatra fel akart ugrani, elcsuszott, a kerekek alá esett, melyek a fejét elvágták, a testétől. Azonnal szörnyet halt.

A ház- és földbirtokosok ezennel figyelmeztetnek, miszerint az ingatlanokat terhelő és telekkönyvileg bekebelezett terhekre vonatkozó teher vallomási iver 1909. évre a városi adóhivatalnál legkésőbb 1909. évi január hó 31-ig benyújtandók.

A „Brassói Magyar Kaszinó” a mai napra kitűzött évi rendes közgyűlését, d. u. 3 óra helyett 4 órakor tartja tekintettel azon váratlan körülményre, hogy a közjótékonyágáról ismeretes özv. László Mártonné urnó, választmánya egyik érdemes tagja édes anyjának temetése d. u. 3 órakor lesz.

A makacs meghűlési

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A SCOTT-féle Emulsio

annyira kellemes ízű, hogy azok akik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsi-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségre.

Egy eredeti üveg ára 2. K. 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Melyik gyógyszertár lesz nyitva? A belvárosi gyógyszertárak közül január hó 17-én — vasárnap — délután 1 órától este 9 óráig Roth Viktor medve gyógyszerháza Hirsch és Árvaház utca 1 szám Buzasor lesz nyitva. A külvárosi gyógyszertárak úgy mint eddig, ünnep-és vasárnapokon is nyitva tartanak.

Az általunk vett POPP E.-féle üzlet teljesen feloszlik.

Az összes áruk olcsón eladatnak.

Délelőtt - - - 8—12-ig
Délután - - - 3—7-ig

Reiner S. Sándor és Tsa,

— Kolostor-utca 13. —

Friss küldemény szép Azzaledek és Cyklámok érkeztek a Hedvigh Huberth féle virágterembe. Ugyanide naponta friss vágott virágok érkeznek.

GOLDSTEIN B,
melfazó különlegességek
Kolostor-utca 21.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM ÉS SZÁJVIZ

Hygienikus fodrász üzlet
Cérna-utca 2.

PULYER M.

gyelmes tiszta kiszolgálás.
Bérlet-fiókok rendelkezésre állanak.

Telefon — Távirat.

(Saját tudósítónk jelentése.)
(Budapest, 1909. jan. 16.)

Ujabb robbanás a resicai bányában.

Resicáról jelentik: a resicai bányákban ma ujabb bányalégrobbanás történt. Tíz bányász elpusztult, igen sok súlyosan megsebesült.

Nikita lemondott.

Cetinjéből jelentik: Nikita fejedelem ma lemondott. Fiát, Mirkó herceget kikiáltották Montenegró fejedelmévé.

Kormányválság Szerbiában.

Belgrádból jelentik: a szerb kormány ma beadta lemondását. Belgrád forrong. Egy kifejezetten békés irányzatú polgári párt szembe kerekedett a Pasic vezérlete alatt álló háborús párttal. Szerbiában kísért a belforradalom. Kereskedelem, ipar pang. A legjobb hírű cégek fizetése képtelenek.

Wekerle Bécsben.

Bécsből jelentik: Wekerle miniszterelnök ma reggel ide érkezett. A miniszterelnököt délelőtt 11 órakor a király a schönbrunni palotában háromnegyed óra hosszát tartó kihallgatáson fogadta. Döntés semmi irányban sem történt.

A miniszterelnök a bankkérdés dolgában hosszasan tanácskozott az osztrák miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel.

Wekerle Bécsből a ma esti gyorsvonattal haza utazott dánosi birtokára.

Az ujonejavaslat.

A kormány eddigi terveitől eltérőleg hétfőn a ház elé terjeszti az ujonejavaslatot.

A delegációk.

Bécsből jelentik: a király a delegációkat március havára hívja össze.

Interpelláció a bányarobbanások ügyében.

Pető Sándor a ház hétfői első ülésén meginterpellálja a kormányt a bányaszerencsétlenségek ügyében.

A bankkérdés.

A kormány tegnap délután a bankkérdés ügyében minisztertanácsot tartott, amelynek folyamán Kossuthot megbízták, hogy a kormányfővel ellentétes állást elfoglaló Holló csoporttal igyekezzék megállapodásra jutni.

Felosztatott község tanács.

Eszékéről jelentik, hogy a belügyminiszter felosztatta a bródi község tanácsot, elmozdította állásából a polgármestert és az ügyek vezetésére kormánybiztost küldött ki. Nagy szabálytalanságoknak jöttek nyomára.

REGÉNY-CSARNOK.

Visszaemlékezéseim az okkupált tartományokra.

A „Brassói Lapok” számára írta:

Szalóky Róssa Zoltán.

8.

(Utánnymás tilos.)

III.

Az emlékeztetés Narenta melletti támadás után, a katonai parancsnokság táviratilag elrendelte, hogy ezután ne lovasság, hanem bakák kísérik a postát. Ennek pedig az az egyszerű magyarázata volt, hogy a huszár ló igen drága mulatság (darabja 2—300 forint) s ha én annak idején nem értesülök a vizesés melletti támadásról, hanem előírás szerint lóháton kísérem a postát, bizonyára néhány lovunk is áldozatul esett volna a cselepaténak.

A bakák aztán olyanformán kísérték a postát, hogy egy néhányan a kocsiakra ültek néhányan a kocsi belsejébe, a szerint hogy mennyi polgári utas foglalt helyet a kocsiban. Egy patrol az utat biztosította, két patrol pedig az ut jobb és bal oldalát kémlelte végig. A szomszédos katonai állomásról ugyan ilyen módon három patrol indult ki; a két szembe jövő patrol, és a póstakocsi, egy ponton találkoztak. A patrolek aztán szépen „kehr-euch“-ot csináltak és mindegyik bevonva oldalvédjét haza ballagott.

Néhány héttel az én megtámadtatásom után, a Mostárból rendes időben indított patrol, melynek délelőtt 11 óra tájban kellett volna vissza érkeznie, még délután 2 órakor sem tért meg.

Hadosztály parancsnokunk, — Winterhalder altábornagy — személyesen lovagolt ki a „Nord-Lagerba“ hol szakaszom állomásozott, s riadót fuvatott.

Midőn kivonult csapatom létszámát jelentette így szólt az altábornagy:

— Ön egész szakaszával trappban s a hol a viszonyok engedik, galoppban a Sienica-fele vezető úton, a posta-patrol elé lovagol. Valószínűleg megtámadták a rablók és sürgős segítségre van szükségük. — Abmarschiren!

Ennyi volt az egész parancs.

Tisztelegtem kardommal a kegyelmes ur előtt s harmincnégy emberből álló csapattal trappban megindultam.

— Nő fiuk — szóltam huszárajaimhoz — a multkor már volt szerencsénk a rablókkal találkozni. Akkor a posta-bagázsia miatt nem gondolhattunk az üldözésre. De ha ma nagyobb szerencsénk lesz és fogunk egyet is közülök, minden huszár egy pengőt kap tőlem, aki pedig maga fog el egy rablót 10 pengő üli a markát.

— Az bizony fájni dolog lesz; — szólt meg szakaszvezetőm.

Öt negyed órai erős lovaglás után, nem messze az emlékeztetés Narenta vizeséstől szemközt jött két baka feltűzött bajonettel.

Hozzám érve az egyik jelentette, hogy vissza felé jövet a Narenta vizesésénél meg-

pihentek; e közben néhány rabló puskalövés-
sekkel megtámadta őket s formális harc
fejlődött ki közöttük. Másfél órai tüzelés
után a rablók megszabadtak. Zugsführer
Oláh József azonban üldözöbe vette a mene-
küket és kemény verekedés után négy rab-
lót élve el fogott.

Huszárjaimnak egyszerre elborult az
arca.

— Fuccs a pengőknek! — dörögte
Csicsári huszár.

— Nos, — kérdeztem a bakát — ti
most miért hagytátok ott a csapatot?

— Alássan jelentem, segítségért akarunk
menni Mostárba! Tizenhét emberünk közül
öt súlyosan és három könnyebben megsebe-
sült. A rablók pedig semmi áron nem akar-
nak velünk jönni Lefeküsznek a földre s
káromkodnak, mint a jégeső.

— Ruth! Fiam! — vezényeltem a ki-
mertült bakáknak. — Zugsführer Macskás,
vegyen magához négy embert; galoppban
vissza mennek Mostárba, s a jelentést át-
adják.

Mig Macskás szakaszvezető kiválasz-
totta a négy huszárt és a lovak nyergelését
megigazította, a következő jelentést írtam:

Állomás parancsnokság

Mostár.

Pósta fedezetet visszatérőben rablók
megtámadták. Nyolc ember megsebesült.
Kérek orvost és három sebesült szállító
kocsit. Négy rabló elfogva.

N. N.

főhadnagy.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.*)

Brassómegyei szállodások vendéglő-
sök kávécsok és kocsimárosok egylete 19-én
kedden délután 3 órakor a „gambrinus“
vendéglőben rendkívüli közgyűlést tart tárgy
a borvíz kérdés.

Az elnökség.

Med. Univ.

Dr. Filtscher Frigyes

műtőorvos

a brassói állami szemkórház alvívosa

szem- és fogorvos

rendel. Kolostor-utca 31. alatt.

1437 Transsylvania Kávéház mellett.

*) E rovat alatt közlötték a szerkesztőség
nem vállal felelősséget.

Aspirint kérjen

csak saját
eredeti tábléttáinkban.
Festégyárak ez előtt

Friedr. Bayer & Co., Elberfeld,
(1394)

Több mint 600 vagyonos nő
őhajt rövidesen férjhez menni.
Komoly érdeklődők, ha vagyontalanok
is, (szakma, felekezeti mellékes), jelent-
kezhettek SCHLESINGER L.-nél,
Berlin 18. (—822)

„Salus“ viz. Egyedüli borvíz kartellen kívül!

T. c.

—1432—

Tisztelettel értesitem, hogy a

Sepsibodoki

„S A L U S“-forrás“

kitűnő natrium-lithium gyógyvizét, mely orvo-
silag a légző szervek betegségeinél, gyomor-
és bélhurut bántalmaknál emésztő szervek
betegségeinél, tüdőhurutnál, stb. ajánlatik, a
mai naptól fogva forgalomba hozom.

Mint üdítő vize is a „SALUS“ kellemes
frissítő ízénél fogva és mert a legkényesebb
gyomrot sem terheli, első helyen áll, a legjobb
borvíz, a bor színét nem változtatja.

A „Salus“ gyógy- és borvizet ideális
tisztá kezelés mellett előnyös árban szállí-
tom és Brassóban egyedüli raktárában min-
den mennyiségben kapható. Teljes tisztelettel

Mucsi János forrásbérő.

Egyedüli raktár Brassóváros és megye részére

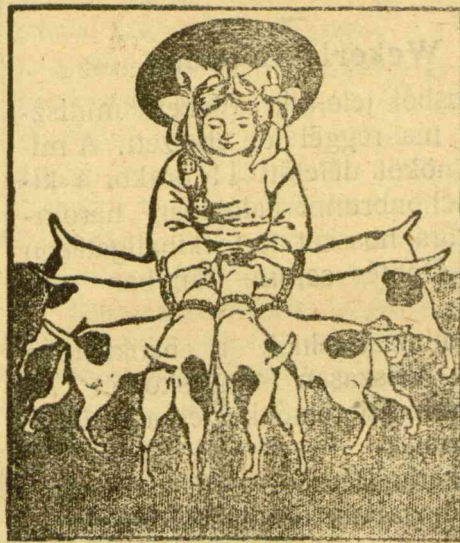
Dressnandt Vilmo snál

Kolostor-u. 23. — Telefon szám 318.

Écetgyár.

Feketehalomban 24. üzemen levő
teljes állvánnyal és a hozzá szükségelt
mellék szereléssel, nagy vevőközön-
séggel, betegség miatt jutányos árban
eladó.

Bővebb felvilágosítás Novy Albert-
nél Feketehalomban, vagy Föith
György és Társa, Brassó. 1419

Alegio o kutyakalács volt s marad a

Fettinger-féle Kutya-Kalács

mely az összes fajta tápszerek közül

O — a legjobb összetételű és táperezü. —

Itter-kög 23.— K., 5 kg. bérmentve 3.20 K.
nger-féle Puppy-Biscuit kölyök-kutyák részére. 50 kg. 26 kor.
bérmentve 3.50 K. Arjegyzéket bérmentve küld.

attinger's Patent Hundekuchen- u. Geflügel

Fütter-Fabrik,

E NER NEUSTADT. 250-nél több elsődj
star-féle tápszer áll ellen őrzés mellett készül.

Egy szép fehér polituros madár jávor fa
hálló szoba üveg berakással olcsó áron
eladó teljesen új.

Teijerling János, asztalos.

1442

Korház-utca 13.

Építési parcellák

400 és 600 □ mtr. nagyságban
eladók.

Cim: Bolonya, Malom-u. 5. (1411)

Egy másodéves joghallgató, ki a magyar, német és román nyelveket bírja, alkalmazást keres

valamely irodában.

Közép-utca 34. — — —

Egy kisebb ház

Felső Uj-utca 14. szám alatt

ELADÓ.

Tudakozódni ugyanott.

1429

Egy igen jól menő

divat és kurrens áru üzlet, közbejött
más vállalat miatt berendezéssel együtt,
kedvező feltételek mellett eladó.

1444

Cím a kiadóhivatalban.

Tüdő- és torokbajosok, Astmasok- és gégebetegék!

Aki tüdő- vagy gégebajától még a leg
makac abtól is, aki astmájától és hogyha
még oly elvetemültnek és ugyszólván gyó-
gyíthatatlannak látszik is egyszer s minden
korra szabadulni akar, forduljon: (530)

Wolfsky A. céghez, Berlin.

N. Weissenburg Str. 79. sz.

Ezer köszönő levél nyújt jóátállást gmód-kyr.
jának hatásáért. Arjegyzék ógy 25

THIERRY Centifolia-kenőcse.

Ezen kenőccsel egy 14 éves, gyógyíthatat-
lannak tartott csontszű tökéletesen kigyó-
gyítottatott. Ujabban pedig egy 22 éves, su-
lyos rákszerű betegség.

Ezen kenőcs használata többnyire megment a súlyos
műtétektől. A valódi centifolia-kenőcs alkalmazható:
a gyermekágyasok sebes mellénél, a tejfolyás meg-
rekedésénél, emlőkeményedésnél, orbáncnál, minden-
féle régi sebeknél, sebes lábknál vagy lábszáraknál,
sebeknél, sós csúznál, dagadt lábknál, sőt csont-
szűnál is; ütött, szúrt, lőtt, vágott, zúzott sebeknél,
minden idegen testnek, minők: üveg- és faszilánkok,
homok, serét, tüske stb.; minden daganatnál, kinő-
vésnél, pókolvarnál, új képződéseknél, még ráknál
is; körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, já-
rás okozta sebeknél, mindennemű égésebeknél,
fagyott tagoknál, a betegeknek fekvéstől támadt se-
beknél, nyakdaganatoknál, vérdaganatoknál, fülfolys-
nál, a gyermekek fülsebesedéseinél stb. stb.

Legkisebb szállítás 2 doboz kor. 3.80

Beszerezési forrás: THIERRY A. gyógyszerész „Véd-
angyal“-gyógytára PREGADABAN, Rohitsch-Sauer-
1352 brunn mellett.

Thierry általános ismert gyomorbalzsama 12 üveg K 5.—
Raktárak Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF, dr. EGGER LEÓ
és J. és VERTES gyógyszerésznél LUGOSON.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már
sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek
bizonyult közsévényél, osúznál és meghűlé-
seknél, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak
olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“
védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellá-
tott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben
K.—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván min-
den gyógyszerertárban kapható. — Főraktár:
Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlanhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Azonnali belépésre

kerestéknek 2 segéd, a divat- és kurrens-áru szakmából 1 pénztárosnő.

A kik magyarul, németül és románul beszélnek, küldjék, ajánlataikat fizetési igényeik megjelölésével.

Sinberger Salamon céghez, Balázsfalva.

Első magyar, villamos erőre berendezett hangszergyár.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari szállító a Rákóczi tárogató feltalálója.

Budapest, II. Lánchíd-utca 5. — Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert kiváló fa- és réz- fuvó és vonos hangszereit, cimbalmokat, stb.

Speciálista:

vonós és fuvóhangszerek készítésében és javításaiban.

Hangfokozó gerenda

mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker) Kezesség minden egyes hangszernél. Régi mesterhegedűk vétele és eladása.

Legnagyobb gyár és raktár.

Rákóczi Tárogató általánosan elismert legjobb, mely tökéletes solohangszerré általam konstruáltatott, iskolával együtt 35 forint-tól feljebb.

Harmoniumok

világhírű legjobb gyártmányok.

Harmonikák

legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangokká 2.50, 3. 4, 5 forinttól feljebb.

Különleg: acélhangú hangversenyharmonikák, saját minták.

Zenekarok teljes felszerelése

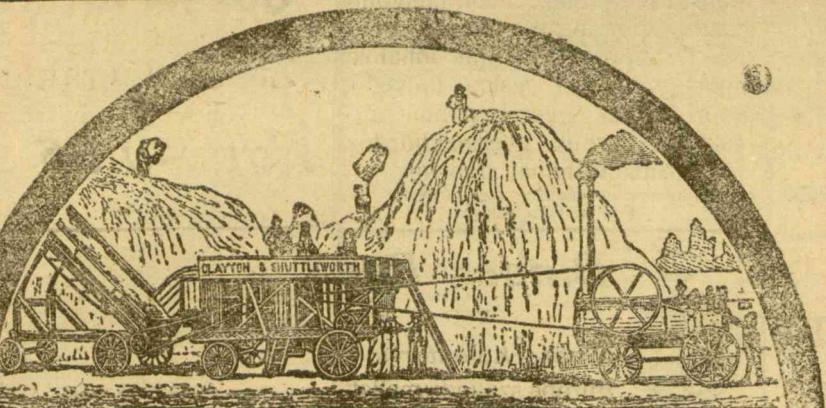
előnyös feltételek mellett, jutányos árban, elismert jó minőség. A legtöbb katonai zenekar szállítója.

Kezesség minden egyes hangszernél

Az összes hangszerek javítása különleges, szakzerű pontossággal, jutányos árban, kezesség minden egyes hangszernél.

Kivitel nagyban és kicsinyben.

Árjgyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 120.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Városliget körút 68,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lóhera-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planot Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek

30 napig

maradnak érvénybe ezen rendkívül

mélyen leszállított

Occassió árak.

Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban

Rumburgi vászon uri nadrágra .	frt. 3.85,	4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szállu	4.50	4.75
Teljes vég hollandi vászon ágyneműre .	5.80	6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi, minden célra alkalmas .	7.95	9.—
Teljes vég szintartó Canavász, kitűnő minőség	3.90	4.50. 5.50 6.50
Teljes vég Schiffon kitűnő minőség	3.90	
„ „ Schroll „ „	4.85	
„ „ „ jobb minőség	5.25	
„ „ „ egész finom minőség	6.65	
Lepedővászon varrás nélkül		
1 szélben	5.94	6.50 7.75
6 személyes céna damaszt étkezőteríték, abrosz és szalvéta	1.85	2.55
12 személyre céna damaszt étkezőteríték, abrosz és 12 szalvéta	5.—	6.35
6 személyes szebbnél-szebb céna-damaszt kávé teríték és 6 szalvéta	1.35	1.66 2.75
6 drb. céna damaszt óriási törülköző	1.44	
6 drb. vászon pohártörő —,65 lenvászonból —	.88	1.25
6 drb. flanel pohártörő	—	.42
Alkalmi vétel Selyem clott óriási paplan vattás	3.74	
Flanell takaro gyönyörű mintákban	1.26	1.56 2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétű kezelő színes, vagy fehér	20 kr.
5 „ uri gallér darabja	12 „
D. D. Schiffon uri ing sima, redős vagy pique mellel	1.45
R. R. Schiffon, diszes sima redős vagy pique mellel	1.75
Tirol cöpper uri alsó nadrág	37. 52 és 68.
Francia szabásu himzett, gombos uri nadrág	72.
6 drb. különő vászon zsebkendő	49, 65, 78, 95.
Fegyházi kötött uri harisnya	15, 22, 29.
Kötött gyapju uri harisnya	35, 42, 46.
Tartós uri harisnya	1.65
1500 méter Selyem legujabb mintákban ezelőtt	1.75, most —.75.

Valamint összes raktáron levő áruk minden versenyt felülmuló olcsó árban.

Videkimegrendelések pontosan eszközöltetnek.

Megnem felelő áruért a pénz visszaadatik.

Reiner S. Sándor és Tsa

Kolostor-utca 13. szám.

1421

Nagy forgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

ÖNKÉNTESÉK!

elegáns, fess, jó állásu
== egyenruhákat ==

LENGYEL GYULA egyenruhakész
tőnél, BRASSÓ
Hosszu-u. 14. sz. a. kaphatnak.

A drezdai szabászati akadémián
diplomát nyert.

SOLE LIPÓT

ruggyanta-bélyegző-gyár

— és véső-intézet —
BRASSÓ, Weisz Mihály-utca 2. sz.
ALAPÍTOTT 1879-ben.

GYÁRT: Érc-bélyegzőket, címereket,
monogrammok, kímző-modelleket, aj-
tó-címeket, névalírásokat a legponto-
sabb kivitelben, legolcsóbb árak mellett.
Számológépek állandóan raktáron.

Fontos egészségesekeknek és betegek-
nek (különösen cukorbetegeknek).

Szíveskedjék a **TENTESCH-féle**
egészségi tápanyag és Nusmuss-
ból, ugyisintén a más különféle
süteményt és valódi Graham és
Buza-dara kenyérből kóstolni.

Közép-utca 23. sz. a.

Egyszer próbálva! Sokat dícsérve!
Kérjen ingyen árjegyzéket!

Mózes András

díszmű-esztergályos, BRASSÓ,
Hosszu-utca 32. szám.

Van szerencsém értesíteni a n. é. kö-
zönséget, hogy műhelyemet motörerőre
rendeztem be, melynél fogva azon hely-
zetben vagyok, hogy minden e szakmába
vágó munkákat a legrövidebb idő alatt,
jutányos árak mellett gyorsan és pön-
osan eszközölök.

ajánlom úgy szíva- mint juharfa-csapajmat, a
melyeket nagyban és kicsinyben szállítok.
Kivánatra árjegyzékkel is szolgálók!

SCHERG VILMOS és Tsa

posztógyárai ajánlják

saját gyártmányu, minden-
féle divat-, egyenruha-szöveiteket,
lodeneket, posztókat, futósznye-
geket, uti plaideket, ágy-, kocsi-
és lótakarókat stb.

RAKTÁR a Ferenc József-téren.

Krämer Károly

Brassó. Fekete-utca 31.
A legjobb és legolcsóbb beszerzés.
hely műesztérge munkákban u. m.
ablak-karnis, ruhafogas, ruhaáll-
vány, könyvszekrény, ebédli szé-
kekben stb.

Speciálista hordócsapokban.

Javítások pontosan és olcsón.

Elegáns és jó minőségű

Egyen és Polgári ruhát

előnyös árakban készít

Szöcs György

Brassó, Weisz Mihály-u. 10.

Katonai felszerelések nagy raktára.

Kitűnő reggeli és uzsonasütemény
valamint igen jó

házi kenyér kapható a

Schmidts Vilmos-féle

sütődében

Cérna-u. 3. és fiókjában Hirscher-
utca 6. szám alatt.

Mű-ruhafestő és
vegyszereti tisztító-intézet

Schmitz József

Brassó, Hosszu-utca 8.

Legolcsóbb gyári árak.

Viaszosvászon és linoleum utánzat
tricot és fehérnemű

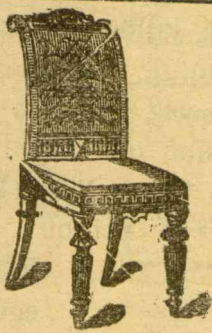
nagy választékban, — — —

— a legolcsóbb árban

ESSIGMANN K.-nál

BRASSÓ, (a vörös kereszthez)

Főtér, gyümölcs-sor 19.

SCHIESER PÁL

kárpitos és
bútorkereskedő

BRASSÓ,
Kapu-utca 54.

Divatos, jutányos

bútor minden stílusban és
az asztalos szak-
mába vágó ösz-
szes munkák, az
azokhoz használt
szárazfáért sza-
vatolva szállít

TAJERLING JÁNOS

a sztalos-műhelye, Brassó. Kórház-u. 13
szintén divatos bútorról, dió, tölgy, juharfából

A PODEK Emil-féle

BRASSÓ, Lópiac 11. sz. alatti

könyvkötészet és modern berende-
zésű dobozkészítő műhely elvállal
minden e szakmába vágó munká-
kat, különleges Pipere-munkákat,
szavatolt pontos és olcsó kivitelben

Vidéki megrendelések — — —
— — — azonnal eszközöltetnek.

Minden ezen szakmába vágó
munkákat olcsón és legpon-
tosabban készít

Antosch E.

kárpitos,

BRASSÓ, Fekete-utca 27. sz

Törv. védett

Karbid-lámpa

csakis

Welkens Konrád-nál

Szt. János-u. 32. sz. a. kapható.

Nagy Karbid-raktár.

Teutsch Gyula

vasöntőde, gép és fém-
áru gyár

→ **BRASSÓ.** ←

LANG és THEIL

drogueria

BRASSÓ, Buzasor 8. sz. a.

Mindenemű illatszerek és

== toilette-cikkek ==

olcsó bevásárlási forrása.

A legdivatosabb

vas- és rézbútorok,

valamint legjobb

hygienikus iskolapadok

lakás, szálló, kórház- és iskolaberende-
zések, csak saját gyártmány, kitűnő

hazai anyagból. Továbbá a legszolidabb

mű- és építményeket szállítja

Bernhardt Rud. utóda

iroda és a legmodernebb gép-
berendezési gyártelep — — —

BRASSÓ, Fekete-utca 33. sz.

Kreuz Vilmos

mázoló és lakkozó

BRASSÓ, Felső Fekete-utca 5. sz.

Ajánlja magát minden e szakmába

vágó munkák elkészítésére. Jó és

tartós munkáért szavatoltatik.

Finomra dörzsölt olajfes-
tékek eladása.

HUBBES JÁNOS

épület- és bútorasztalos, gőzerőre berendezve

BRASSÓ, Hosszu-u. 151.

Telefon szám

— 235. —

Minden stílusban.

Szolid és olcsó gyártmány.

A bútorcsarnokban bútor mindig készletben.

Alapított : az 1367-ik évben.

Helmhold utódai-Tuza Reg.

ékszer-, arany- ezüst-
és órakereskedés

Brassó, Weisz Mihály-utca 24.

S z á z ékszer-különlegességek!

ővek és kapesok.

Saját javító-műhely! Veszek régi
arany-ezüstöt és drágakövet!

C s a k **Stern János** kötelezőnél

Hirscher-utca 3. kapható

Transmiszió-kötél, malomfelvonó

gurt, spárga-gurt, juta-gurt, jute-
redőny-zsinórok, spárgák, lóhálók,

hintaágy, vásári táskák, hátfűző,

tábori székek, gyermekhinták, ab-
lakvédő gurt, gyermekhordó

gurt, vízhatlan ponyvák

és minden e szakmába vágó tárgyak.

Pontos kiszolgálás!

Binder Ede

óras.

Brassó, Kolostor-u. 7.

Európa szálloda mellett.

Nagy raktár arany-, ezüst-, acél-, nickel-,

inga-, ébresztő- és schwarzwalder órák-

ban, valamint arany és ezüst-árakból

Javítások gyorsan és pontosan tel-

jesítettnek.

Feltétlen szavatosság.

Zongorák

különböző árban

Richter W. P.

Uj-utca 12.

Egyedüli képviselő: Bösendorf,

Blüthner, Stingel, Rösler stb.

féle zongoráknak.

Válogatott hangszerek legnagyobb

raktára.

Alapított 1878. — Alapított 188.

Stepanek F. kárpitos

BRASSÓ.

Kapu-u. 48.

Raktáron tart párnázott ülő-
garnitúrákat, divánokat a leg-
újabb stílusban, legjobb minő-
ségben és olcsó árak mellett.

Ülőbútorok átalakítása és kijavítása
a legolcsóbb árakban elvállaltatik.

Jól és dúsán felszerelt raktárt
tart stíluszerűen gondos kivitelű

kézimunkákban

Schnell Jozefa

kézműáru kereskedése

Brassó, Kolostor-utca 31. sz.

Kézimunkák felvétele.

Előnyomatás. — Olcsó árak.

Bevásárlási utamról hazatérve,
van szerencsém a n. é. hölgykö-
zönség figyelmét dűstartalmu rak-
táramra

Női és leánykalapokban

tisztelettel felhívni.

Régi kalapok olcsón javíttatnak

Szíves pártfogást kér

WEISZ RÓZA, Kapu-u. 16.

Legdusabb választék virág
és disznővényekben, mindig
friss állapotban kapható

Katzianer és Fink-nél

Kolostor-u. 29. sz. a.

Conservatorista

Zongora órákat ad.

Kapu-u. 36. sz. 1.

KIADÓ.

Legszebb képeslapok

a

„Brassói Lapok“

könyvkereskedésében
kaphatók.

Eredeti **SINGER** varrógépek
BRASSÓ,
Kapu-u. 23. sz.
Csakis e védjeggyel!

A legelső márkákkal mindenben egyenrangú a kitűnő
KENYERES-féle

„Altvater”-gyomorliqueur

Kapható az ország minden előkelőbb kereskedésében ahol még nem, direkt (postán is) a gyárból.

$\frac{1}{4}$, és $\frac{5}{10}$ literes palackokban.

Silány utánzatoktól csak az véd meg, ha határozottan Kenyeres-félét kérünk.

Két 1 lit. eredeti palack postautánvétellel az országban bárhová bérmentve 9 kor.

Kenyeres Károly, Brassó.

Cs. és kir. orsz. szab. szeszfinomító, cognac, rum és liqueur-gyár, Erdélyi szeszkülönlegességek és a Dr. Kenyeres, orvos-féle gyógy-cognac, gyógyfűkeserű-liqueur és sósborszesz gyára. Alapítattott 1865.

A ki jó villásreggelit és egy j pohár **erdélyi bort** vagy frissen csapolt sört akar inni, az jöjjön a tanácssházi pincébe

Kodesch Viktor-hoz
szembe a közuti v. megállóhelyre

Kellemen Ferenc — gyógyszer-tára —
a „Fehér-templomhoz”
Kolostor-utca 8. szám alatt.
Ajánlja kitűnő saját készítményi eredménye, bíró:

Vénus crême	1 tégely	— 80 f
Vénus szappan	1 darab	— 50 f
Vénus powder	1 doboz	1. — f
Petrolin hajszesz	1 flüveg	1.50

Nagy választék különlegességekben, ásvány-vizekben, fűmőkben és gummiárakban.

Elite-Kávéház
Lensor
(Czell-féle palotában)
Elegáns, kényelmes berendezés
Gyors, figyelmes kiszolgálás.
Naponta kitűnő cigányzene.

„A régi Tanácssházban”
Buzasor 4. sz.
alatt levő borkimérésben úgy helybeliek, mint idgenek
kitűnő borokat
kapnak. (Asztali és palackborok)

JÓ BOROK
(asztali és palack borok)
A „Fehér kakas”-hoz
címezett borkimérésben állan-
dóan raktáron vannak.
— Kapu-u. 20. sz. a. —

Központi Nr. 1. Szálló Brassó.
A város és vidék közös
ének találkozó helye. Ké-
nyelmes, tiszta szobák. Gyö-
nyörű tánc- és étterem.
Kitűnő konyha. Velődi jó italok.
Pontos kiszolgálás. Omnibuszra
vasutállomás.
Whynanek József,
szállodás.

Első brassói
mű és borotva homorukösörülő
Nagy raktár
finom acélárakban.
Szolid kiszolgálás! **Valesio J. utóda**
Kapu-utca 18.

Pásztori Sándor
sodronyszövet-fonat kert-
kerítés és ruganyos acél-
sodrony-ágybetétek gyára
BRASSÓ, Kórház-u. 32.

Tellmann V.
posztógyáros, **BRASSÓ**
Vár-utca 119 szám alatt.
Ajánlja saját készítménye-
it mindenféle
posztó és flanellekben.

Foith György és Társa
kötőgyár, rövid- és szövő-áru üzlet
nagyban és kicsinyben
Kapu-utca 24. sz.
Saját gyártmányu kötő- és Min-
denféle harisnya és triko-árak olcsón
és nagy választékban kaphatók.

Eredeti „**PAFF**” varrógépek
Wetzel Otto
BRASSÓ.
Weisz-Mihály-u.
30. szám alatt.
csakis e védjeggyel

CIMBALMOK.
Hangfokozó piáno-pedálu cimbalmok
a jelenkor legtekéletesebb cimbalmai.
Leírást és árjegyzéket in-
gyen és bérmentve küldé-
nek a feltalálók és egye-
dül készítőik:
Komáromi M. és Társai
első magyarországi magy.
kir. szab. hangfokozó és
pianópédálu cimbalomgyár
NAGYMAROS-VESEGRÁD.
1392 Levélcím: NAGYMAROS (Hontmegye).

Alapítattott 1876.
Adler Lipót
utóda
Fényképezeti Műintézet
Brassó
Kapu-utca 14. sz.
Schuller József és Fia

Helység — változás.
A midőn úgy helybeli, mint vidéki
tisztelt vevőinknek hálás köszönetet mon-
dunk az irányunkban 22 év óta tanusított
szives bizalmukért, — hátrányos tévedé-
sek elkerülése végett tisztelettel tudatjuk,
hogy **Weisz Mihály-utca 23. szám**
alól kiköltözve, üzletünket a
Weisz Mihály-utca 16, Rózsater sarkán
ujjonnan épült modern helyiségbe helyez-
tük át és ott versenyképes, dús raktárt
órákban valamint arany és ezüst árakban
rendeztünk be. —1342—
Továbbra is szives pártfogást kérve,
maradunk teljes tisztelettel
J. Both és Müller

Drechsrel utóda Kávéház
BUZASOR.
Tulajdonos: **Chudoba Venczel.**
KÜLFÖLDI és BELFÖLDI ösz-
szes lapok a közönség rendelkezé-
zésére. — **KITÜNŐ ITALOK.**
Jó és szolid kiszolgálás.

Gabony J.
Élő-virág kereskedése,
— — — — — finom virágkötése
Brassó. Kapu-u. 23.
Saját kertészete Szitás-u. 76.
Elvállalom kertek és
parkok ujjáültetését és
o o berendezését. o o

Ajánlunk kitűnő jó son-
kát, felvágott, hátgerinc, frank-
furti virslit, kitűnő házi disz-
nőfőcsajtot stb.
Kamner és Irkovsky,
Lensor 2.

Virágcsarnok
ifj. Wiik M. F.
BRASSÓ, Weisz Mihály-u. 20.
Vidéki megrendelések külö-
nös figyelemmel fagymenten-
sen eszközöltetnek.
☒☒☒ Telefon sz. 133. ☒☒☒

Szőlő' szálloda
— Medgyes. —
Ajánljuk ujonnan beren-
dezett szállodánkat.
Wéber és Arva.

Előnyomatás!
Üzletmegnyitás.
A n. é. közönség b. tudomására kívánom adni, hogy a
Weiszmihály-u. 4. sz. a. (Copoly-féle ház) egy modernül berendezett
kézműáru kereskedést
nyitottam. — Ajánlom dúsan felszerelt raktáramat a legszebb ki-
viteli kézimunkákban.
(Kézimunkák felvétele.)
Bolesch Frigyes.

Az Eszterházy és tanácssház
pincékben kaphatók a legjobb
és legtisztább erdélyi borok.
Friss villásreggeliről mindig
gondoskodva van.

Nyavalyatörés!
Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges beteg-
ségben szenved, kérjen iratott, ingyen és bér-
mentve kapható a szabd. hatyu gyógyszer-
tár által Majna Frankfurt.

Globin a legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószer
Egyedüli gyáros **Fritz Schulz** jun. részv. társ. Lipose és Eger.

A legjobban szortírozott és legolcsóbb bevásárlási forrás, **Illatszerekben, toilette cikkekben, kötszerekben, vegyszerek, Droguák, fényképészeti készülékek és kellékjeiben kizárólag a**

NEUSTÆDTER C. H. drogériája.

Brassó, Kapu-utca 15. szám alatt.

511

A P. T. vevőimnek egy kényelmes és jól berendezett sötét kamara áll rendelkezésére.

Postaküldemények naponta.

Roth Viktor

Medve gyógyszerháza

a Hirsch-utca és Árvaház-utca sarkán

Dr. Müller Móhnövénynedv katarus, köhögés, rekedtség, tüdőbajok, influenza, szármárhurut, Astmá-nál számtalan orvosok által rendeltetik.

Mindenütt kapható

Csinos üveg fal,

álványok 2 darab varró gép és egyéb tárgyak azonnal eladó.

1443

Kapu-utca 50.

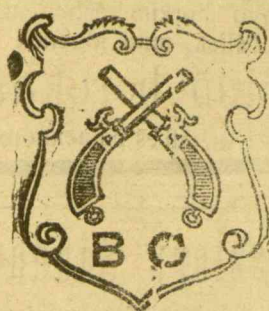
Az alábbi védjegyek valamelyikével ellátott

mosószappan

szavatolt tiszta, selymes mosószappan.

1178

A t. közönség e szappan vásárlásánál nem fizet vásári reklámozást.

Végeladás

nélkül nálam olcsó árakban kaphatók alantli cikkek:

Női ruhakelmék, vásznak, paplanok, mosóárak.

Gyermekruhácskák, blousok, aljak, Jouponok, kötött és szövött-árak.

Nagy választékban **női- és férfi fehérneműek.**

Kérem becses látogatásukat

Barna Béla

női- és férfi divataruháza
BRASSÓ, Kapu-utca 34.

Ugyanitt jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Lakás: **Hátulsó-utca 32.**

Eljegyzési-, menyasszonyi és koszorúslányi csokrok, asztaldiszítések mindenféle alkalomra a legújabb divat szerint készítve.

Vidéki megrendelések különös figyelemmel fagymentesen szállítva.

Sir-koszorúk ovál, vagy gömbölyű alakban szalaggal és felirással. Mindenféle művirág a legutányosabb árak mellett. —

Műpalmák vendéglők és kávéházak részére. —

Szíves megrendeléseket kér:

Szücs Andor műkertész, kötészeti osztálya.

Lakás: **Hátulsó-utca 32.**

Új modern butor raktár

Hirsch-utca, 7. sz. Redouttal szemben

A legutányosabb árban kaphatók teljes háló, ebédlő, salon berendezések. Vas, réz-butorok, hajlított székek állandóan nagy választékban vannak.

Ezen kívül a legolcsóbban elvállalok mindennemű butor javításokat és kárpitos munkákat. (1229)

Weisz Ármin,

Lusztig L. cég megbízottja.

Hirdetmény.

A bölöni két ág katonaság erdő birtokossága közhirre teszi, hogy 2342 hold erdőterületén a vadászatot kiadja 3 egymásutáni évekre, folyó évi január hó 25-én Bölön község-házánál, a feltételi pontok az elnökségnél bármikor megtekinthető.

Bölön, 1909. január hó 13.

NAGY SÁNDOR

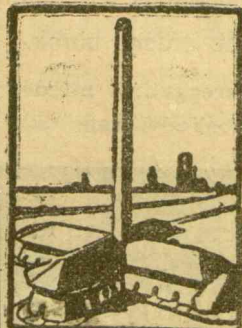
birt. elnök.

MÁTÉ FERENCZ

birt. jegyző.

— 1445 —

Laptulajdonos a „Brassói Lapok nyomdája.

Több mint
5000 létesítmény.

Eckardt Vilmos és Holop Ernő

1257

részvénytársaság

Budapest, V., Dorottya-utca 6.

Tervezünk és építünk 1870 év óta:

Téglaégetőket, tetőcserépgyárakat, chamotte-téglaégetőket, mészégetőket, magnezitgyárakat, mészhomokkőgyárakat, tüzelési berendezéseket, gyárkéményeket, kazánbefalazásokat

Brassó szabad kir. város építési szabályrendeletének tervezete.

ELSŐ SZAKASZ.

Építési engedély.

1. §. Építkezések, amelyek az építési engedély alá esnek.

Minden új-, pótl- és átépítés keresztülviteléhez, utak vagy utcák felőli kerítések felállításához, valamint lényegesebb javítások vagy átalakítások eszközöléséhez, amelyek által a műtárgy külső méreteiben vagy homlokzatában változást szenved, vagy amelyek az épület szilárdságára, tűzbiztonságára és egészségi állapotára, vagy a szomszédok jogaira befolyással bírnak, a városi tanács, mint építési hatóságnak engedélyre szüségeltetik.

A lényeges javítások és átalakításokhoz tartozik főleg ablakok és ajtók áttörése az utca felé, a körülvevő, közép- és tűzfalakban vagy a szomszédos házak és telkek felé, padlás-lakások és padláskamarák helyreállítása, rozszant főalkatrészek kicserélése meglevő földszékeken, változások a földéletterületen, zsendelybefüdüések és azoknak javítása tűzhelyek, kémények, lépcsők, pincék, istállók, csűrök, színek (kamrák), kutak, pöcögörök, árnyékszékek, csatornák és lecsapolások helyreállítása, lakások átalakítása üzletekké, színekké, műhelyekké, gazdasági helyiségekké, istállókká és viszont ezeknek lakássá való átalakítása, oly falazatok és boltozatok lebontása, melyek támaszul szolgálnak, minden új felfalazás és boltívek, oszlopok, földemgerendák és más hordszervezetek mindennemű átalakítása, pincék ásása és mélyebbre helyezése, valamint oly udvarok és telkek leásása, melyek épületek vagy szomszédtelekhez határolnak és végül villámfogók felállításai.

2. §. Építkezések, melyekre bejelentés elégséges.

Kisebbs nemű építkezéseknél szóbeli bejelentés elegendő, mely az építkezések megkezdése előtt a tanács építési ügyek előadójánál teendő.

Az építési hatóság betilthatja azonban az építkezést és követelheti az építési engedély iránti kérvénynek és esetleg a terveknek a betérjesztését, ha az építkezést olyanak tartja, mely az 1. §. határozmányai alá esik.

3. §. Építkezések, melyeknél bejelentés nem szükséges.

Oly javításokra — a zsendelyfödél javítások kivételével — melyek a műtárgy fenntartását célozzák csupán és melyek által a műtárgy építési állaga változást nem szenved, bejelentés nem szükséges.

4. §. Kellékek az építési engedély megadása iránti kérvényekhez.

A bélyeggel ellátott építési engedély iránti kérvény a városi tanácsnál mint építési hatóságnál nyújtandó be és tartalmaznia kell a beépítendő vagy bekerítendő telek pontos és teljes megnevezését, a házszám-mal illetőleg a telek helyrajzi számával együtt, a telek tulajdonosának és a közvetlen szomszédok neveit, a szándékolttal építés megnevezését, az építészvezető nevét, a keltét és az építési engedélyért folyamodónak aláírását.

Ha üzemelek részére készitendő építésekrol van szó, ugy a folyamodványhoz az üzem pontos leirása csatolandó, melyben főleg arra kell kiterjeszkedni, hogy a hulladékok miképpen használatnak fel vagy vezetnek el, hogy a szennyvizek miképpen té-

tetnek ártalmatlanokká és miképpen vezetnek el, hogy az egészségtelen gázok fejlődése és kiterjesztése miképpen akadályoztatik meg s hogy az esetleg képződő mérték-telen füst és gőzfejlődés miképpen szüntetik meg.

5. §. Az építési engedély iránti kérvények mellékletei.

Az építési engedélyérti kérvényhez melléklendő két példányban :

1. Az építőhely helyszinrajza környezetével azon terjedelemben, hogy a pontos helymeghatározás lehetséges legyen, minden-esetre azonban a rajta levő épületekkel, a szomszédos házakkal illetőleg telkekkel azok tulajdonosainak neveivel, valamint a ház-, illetve parcellaszámokkal, továbbá a szemben fekvő utak vagy utcahatárokkal és az utak vagy utcák neveivel.

2. A lejtmerési tervek, vonatkozással az utra vagy az utcára, amennyiben azok szükségesek.

3. Az épület összes emeleteinek alaprajzai és keresztmetszetei, melyekben az alapzat, a pince és a padlás, valamint az összes emeletek földmyszerkezetei és a szomszédos épületekkel esetleg közös falak ki legyenek tüntetve. Az alaprajzokban és a metszetekben a közös falak vastagságát, a benne levő esetleges fülkéket, valamint a földemgerendák alátámasztását vagy a szomszéd épület boltozatait ki kell tüntetni.

Az alapzat- és pincetervben a házi csatornákat, az árnyékszékeket, a pöcögöröket, továbbá az utcai főcsatornát, amelybe a házi csatornák betorkoltatnak, annak szelvényével, fel kell tüntetni.

A padlástervbe az összes padlás falazatokat a tűzfalakkal együtt be kell rajzolni.

4. Az épület összes utcai homlokzatai, a szomszédos házak homlokzati magasságainak megadásával.

5. Egyszerű vasszerkezetek leirása vagy ábrázolása.

Különleges szerkezeteknél azonban nagyobb léptékű részletes rajz és a hordképeségükre vonatkozó számítás csatolandó.

Meglevő épületeknél eszközölendő átalakításoknál a tervek szorítkozhatnak arra, ami a megkeresés helybenhagyhatóságának megítéléséhez szükséges.

A városi tanács jogositva van a jobb magyarázat céljából további tervkiviteletet vagy egy műleirást követelni, adandó esetben a fent felsorolt tervek némelyikét elengedni.

6. §. A tervek léptéke, alakja és aláírása.

A helyzetrajzok 1 : 720, illetőleg a tagositott külteleknél 1 : 3600, a lejtmerési rajzok hosszúságukra nézve 1 : 720, magasságukra nézve 1 : 100-hoz való léptékben készitendők el.

Az alaprajzok, homlokzatok és metszettek 1 : 100-hoz való léptékben rajzolandók.

A részlet és szerkezeti tervek oly léptékben készitendők, hogy a lehető legnagyobb pontossággal kivehetők legyenek.

Az összes tervek tartós, fehér rajzpapírra vagy másolóvászonra, el nem mosható tussal vagy tintával rajzolandók fel és 21/34 cm. nagyságban összehajtván nyújtandók be.

A tervek ellátandók méretjegyekkel, léptékekkel és színezéssel olyképpen, hogy a régi és új falazat, a régi és új gerendázat, valamint a javaslatba hozott építő anyagok a szokásos színek vagy más színek használata mellett jelmagyarázatok által kivehetők legyenek.

Az építési tervek aláirandók a törvény szerint jogositott építészvezető által, a terv készítője által (ha az egyuttal nem építészvezető is) és az építettő által és ellátandók a törvényileg előirt bélyegekkel.

7. §. Építési tárgyalás.

A folyamodvány beérkezte után, az építési terv megvizsgálása céljából az építési előadó, a városi főmérnök vagy annak helyetteseként egy városi mérnök által rendszeren 14 napon belül a helyszinén egy bizottsági tárgyalás tartandó, melyhez az építettő vagy annak megbízottja vagy helyettese, az építészvezető, a közvetlenül szomszédos házak vagy telkek tulajdonosai és ott, hol ezt egészségi vagy rendőri érdek követeli, a városi orvos és a rendőrségnek egy képviselője is meghivandó.

Ha az építkezés valamely vasut tűztávlatán belül, vagy közel valamely puska- por- vagy löszertárhoz terveztetik, ugy az illető vasut üzleitevezetősége, illetőleg az illető katonai hatóság értesitendő a bizottsági tárgyalás megtartásáról.

8. §. Az érdekeltek idézése.

Az érdekeltek a bizottsági tárgyaláshoz írásban megidéztetnek. Az idézés elismervény ellenében, saját kezeihez legalább 48 órával előbb azon megjegyzéssel kézbesitetik, hogy az érdekeltek netaláni ellenvetéseiket a bizottsági tárgyalás alkalmával vagy személyesen, vagy meghatalmazottjai által előadni tartoznak, mivel ellenkező esetben az építési engedély tekintet nélkül netaláni ellenvetéseikre fog megadatni, ha csak közérdekből fennakadás nem mutatkozik.

Ha valamely érdekeltnak az idézés saját személye által okozott akadály miatt saját kezeihez nem kézbesithető, ugy az idézés jogérvényesen annak lesz kézbesítve, aki az illető birtok igazgatását vagy felügyeletét el látja.

9. §. Eljárás a bizottsági tárgyalásnál.

A bizottsági tárgyalás alkalmával meghatározandó az építési vonal és a járda szintje, megvizsgálándók a tervek a jelen építési szabályrendelet határozmányaira, az egészségi és a közviszonyokra, valamint arra való tekintettel, hogy a tervezett építkezés az illető városrész vagy utca részére megállapított építési modornak megfeleljen, hogy lehetőleg harmonikus összhangzásban álljon a környezettel és hogy az építkezés kivitele által az illető térség, ut vagy utca el ne csúfíttassék.

Ha egyuttal egy az ipartörvény szerinti üzemtelepről van szó, ugy a bizottsági tárgyalás lehetőleg egy időben tartandó meg az üzemtelep részére tartandó iparhatósági engedélyezési tárgyalásával. Az építési engedély azonban csakis akkor adható meg, ha az üzemtelep részére az iparhatósági engedély jogerőssé vált.

A bizottsági tárgyalásról jegyzőkönyv veendő fel, mely mindenrészről aláirandó és melynek tartalmaznia kell az építési javaslatnak rövid ismertetését, az érdekeltek nyilatkozatait, a szakértőeleményt és a bizottság javaslatát.

10. §. Az előadott ellenvetések fölött eljárás.

Ha a szomszédok vagy a résztvevők által a tervezett építkezés ellen kifogások emeltetnek, ugy mindenekelőtt a békés uton való kiegyenlítés megkísérlendő; ha ez nem sikerül és ha az érdekeltek által emel-

ellenvetések nem támaszkodnak magánjogaikra, úgy az építési hatóság ítélkezik.

Ha az ellenvetések azonban magánjogi természetűek, úgy az építési engedély — ha csak közérdekből vagy egyéb tekintetből fennakadás nem forog fenn — csak annyiban adható meg, amennyiben az emelt magánjogi igények nem érintetnek; erre vonatkozólag az építési hatóságnak azon nyilatkozatra kell szorítkoznia, hogy a javasolt építkezés közérdekből megengedhető, a perlekedő felek azonban a törvényes utra utasítandók.

A magánjogi ellenvetések, melyek a törvényes uton eldöntendők, az elintézésben mindig határozottan kiemelendők.

A fölött, hogy a közérdekből megengedhetőnek elismert építkezés a pereskedés elintézéséig beszüntetendő-e vagy hogy az építkezés időközben megkezdhető-e és milyen megszorításokkal, a felek megkeresésére egyedül a polgári hatóság dönthet.

11. §. Közérdekek.

Ha az építési bizottság nézete szerint a tervezett építkezés nem áll harmonikus összhangzásban a környezettel, ha az építkezés által az illető térség, az ut vagy utca elcsufíttatnék, ha az építési hely viz, csuszamlások, köleválások vagy egyéb által veszélyeztetik, vagy ha tűzrendészeti, egészségi vagy más közérdekből alapos aggályok támadnának az építkezés ellen, úgy az építési hatóságnak az építési engedélyt megadnia nem szabad, köteles azonban ily esetekben az építési tanács véleményét meghallgatni és az építési ügyet döntés céljából a képviselőtestületi gyűlés elé terjeszteni.

12. §. A képviselőtestületi gyűlés döntése.

A képviselőtestületi gyűlés döntésére fentartatik:

1. A rendezési és szabályozási tervek megállapítása és azok változásai és bővítései.

2. Az építési vonalak és az utcák és járdák szintjeinek megállapítása.

3. Az engedély megadása telkeknek építési helyekre való felosztására.

4. Az építési tilalom kimondása oly meglevő épületekre, melyek a szabályozási vonalba esnek, valamint még be nem épített városrészekre.

5. A városi tanács mint építési hatóság javaslatainak jóváhagyása, megváltoztatása vagy megsemmisítése az építési engedély köz- vagy egyéb érdekből való megtagadása (11. §.) esetében, valamint a felek beépíthetőségének határait nézve különös esetekben.

13. §. Építési tanács.

A 12. §-ban felsorolt ügyek tanácskozása és a vélemény leadása céljából a képviselőtestület az építési tanácsot választja meg, mely 5 képviselőtestületi tagból, lehetőleg szakférfiúból áll s mely az építési előadó által esetről-esetre összehívandó és melynek a városi főmérnök feltétlenül tagja kell hogy legyen.

Utcák vagy terek kiváltságos helyein tervezett építkezéseknél, melyek vagy a közelben levő műemlékekre, vagy az illető utcák vagy terek karakterisztikus vagy szépi-észeti kialakulására való tekintettel különös befolyással bírnak, a képviselőtestületnek jogában áll az illető építési engedély megadása előtt az építési tanács véleményén kívül más szakférfiúk véleményét is meghallgatni.

14. §. Az építési kérvény elintézése.

Az építési kérvény, ha az a képviselőtestület hozzájárulása nélkül elintézhető, rendszerint a bizottsági tárgyalástól számított 14 napon belül, ha az építési engedély azonban a képviselőtestület döntésétől függ, rendszerint a bizottsági tárgyalástól számított 45 napon belül elintézendő, feltéve, hogy az ügy elintézése nem maga a folyamodó miatt szenved késedelmet.

A határozat a kérvényezőnek a hatósági záradékkal ellátott egyik tervpéldány-

nyal együtt, valamint a kihallgatott szomszédoknak és egyéb érdekeltnek, ha ellenvetéseik voltak, vagy a határozat kézbesítését külön kérték, írásban kézbesítendő.

Ha a fentnevezett terminusok be nem tarthatók, úgy a kérvényezővel a terminus be nem tarthatásának oka írásban közlendő.

15. §. Építési tilalom, az építési engedélynek jogerőssé válása előtt.

Mielőtt az építési engedély jogerőssé nem vált és mielőtt — ha az építkezés által az ut vagy utcavonalak érintetnek — az építési vonalak és a járdák magassága hivatalosan ki nem tüzetett vagy meg nem adatott, az építkezést megkezdeni nem szabad.

16. §. Egyes építési munkálatok megengedése az építési engedély kikészítése előtt.

Ha a bizottsági tárgyalás alkalmával a tervezett építkezés ellen úgy műszaki, valamint köztekintetből kifogások nem emeltek és ha a szomszédbirtokok által magánjogi természetű bírói ellenvetések nem tetetnek, úgy az építési bizottság az építetőnek a régi épület lebontását, a földásást és egyengetést, az alapzatok kiemelését és falazását a föld színéig stb. az építési engedély kiadása előtt is megengedheti.

17. §. A jóváhagyott tervek eltéréséről szóló tilalom.

A jóváhagyott építési tervtől az építési hatóság engedélye nélkül csak az esetben szabad eltérni, ha az eltérések olyanok, a melyek keresztülviteléhez meglevő épületeknél is elegendő a szóbeli bejelentés.

Oly eltérések, melyek a jóváhagyott tervet lényegesen megváltoztatják, vagy a melyek az épület tűzbiztonságára, egészségi állapotára, vagy a szomszédok jogaira befolyással bírnak, e változtatások, keresztülvitelük előtt, új tervek előterjesztése mellett a hatóságnál engedélyezendők.

A lakhatási engedély kiadása előtt teljesen kiigazított terv terjesztendő elő.

18. §. Az építési engedély és terv készenléthez helyezése az építési helyen.

Az építési engedély és a jóváhagyott építési terv a felülvizsgálatra hivatott személyek betekinthetése céljából az építési helyen készenléthez tartandó.

19. §. Felelősség az építési hatóság döntése ellen.

Az építési hatóság döntése ellen az érdekeltek a kézbesítést követő naptól kezdve 15 napon belül az alispánhoz, illetve ennek döntése ellen további 15 napon belül a közigazgatási bizottsághoz felelősséghozhatnak.

A felelősségi jog a város közönségét is megilleti s különösen azon esetekben, a midőn az általa megállapított építési vonal vagy köz- vagy egyéb érdekből hozott döntése másodfokban megváltoztatott.

20. §. Az építési engedély érvényességének tartama.

Az építési engedély megszűnik, ha annak kiadásától számított 2 éven belül az építkezés meg nem kezdődött, vagy ha az építkezési munkálat egy évig szünetelt.

MÁSODIK SZAKASZ.

Építési szabályok.

21. §. Építésvezetés jogosított személyek által.

Az építésvezetést csakis a törvény szerint hozzá jogosított személyekre szabad bízni. Minden építkezésnél, melyhez építési engedély szükséges, az építetők kötelesek még az építkezés megkezdése előtt az építésvezetőt, valamint annak személyében beálló esetleges változást az építési hatóságnak bejelenteni.

22. §. Az építésvezető felelőssége és az építési ellenőrzés.

Az építési vonal, a járda magasság, az építési engedély feltételeinek és a jóváhagyott

építési tervek betartásáért úgy az építetők, valamint az építésvezető felelős.

Az építésvezető felelős az építkezés alapos és szakszerű kiviteléért, teljesen megfelelő és tartós építőanyag felhasználásáért, az állványok teljes biztonságáért, valamint az építkezésnél alkalmazott munkások személyes biztonságáért.

Ez által azonban más, az építésnél résztvevő személyek felelőssége — amennyiben hibások — ki nem záratik.

A nyers téglá építmény befejezése az építési hatóságnak azonnal bejelentendő, melynek jogában áll az építkezés tervszerűségéről és szilárdságáról mindenkoron meggyőződni.

23. §. Biztonsági és utrendőri rendelkezések.

Az építetők kötelesek az építkezés megkezdését, valamint a fennálló épület lebontását a városi mérnöki hivatalnál és a rendőrségnél idejekorán bejelenteni, úgy, hogy a nyilvános forgalom a gáz- és vízvezeték saft. érdekében, valamint a netalán szükséges biztonsági rendelkezések megtehetőek legyenek.

Új épületeknél és fennálló épületek egy nyilvános ut felé eső oldalainak javításainál az előírt figyelmeztetési jelek és mindenkor, amidőn éjjelre az építési anyagokat stb. a nyilvános uton ott kell hagyni, szükség szerint lámpák állítandók fel.

Ásásoknál nyilvános utakon az ásott gödör teljes biztosításáról gondoskodandó.

Az építésvezető azonkívül a közönség biztonságáról és az utak szabadontartásáról gondoskodni tartozik, anélkül, hogy erre nézve hatósági rendelkezést várna.

A hatóságnak jogában áll szükség esetén a szabad közlekedést a járdán követelni, ha az épület emeletmagasságig felépített, amidőn is a közönség védelmére biztos, kétszeres lefödések előállítandók.

A bekerítés, valamint az állványozás az építési vonaltól külső határaival 2 m. távolságban állítható fel. A hatóság azonban ezen mérték be nem tartását a körülményekhez képest megengedheti.

Az állványok összes nevei szilárdan és hordképesen állítandók elő és védőpallóval látandók el.

Az állványok minden emeletben 1 m. magasságig sűrűn kideszkázandók.

Állványok felállításánál, átalakításánál és lebontásánál, valamint falazatok lebontásánál stb. úgy a munkások személyi biztonságáról, valamint arról kell gondoskodni, hogy a törmelék megfelelő nedvesítése, az építési hely és a közeli környék öntözése, valamint deszkázások stb. alkalmazása által a járókelők és a szomszédok a portól lehetőleg kevésbé háboríttassanak.

Száraz törmeléket szabadon lehánygni tilos; ez lehetőleg az építési helyen belül leraktározandó.

A nyílt uton vagy utcán való habarcskészítés csakis kikerülhetetlen szükség esetén és csakis az építési hatóság írásbeli hozzájárulása esetén engedhető meg; a mésztöltés az uton vagy az utcán azonban feltétlenül tilos.

Az építési hely előtti járda és utca vagy ut az építetők által minden szombat délután alaposan tisztítandó.

Ha az építési anyag csakis az építési helyen kívül raktározható, úgy az építési hatóságtól egy raktározó hely kijelölését külön kell kérni, mely raktározó helynek határai különbeni megtorlás terhe mellett, ki nem tolhatók.

Az építési hely és az építés mindenemű tisztátalanítása tilos. Az építetők kötelesek a munkások használatára nemek szerint elválasztott ideiglenes árnyékszékeket a szükséges nagyságban úgy felállítani, hogy azok az útról vagy utcáról lehetőleg ne látszodjanak.

A szomszédos falak megtámasztása, ha ez biztonsági szempontból szükségessé válik, az építetők költségén fogantatandó; ugyancsak azok aláfogása és aláfalazása, ha a szomszédfalak alapzatai az udvar leásása, az alapfalak mélyebbre helyezése vagy pincék ásása által állásukban veszélyeztetnek.

E munkálatok kivételére nézve az építető a hatósági rendelkezéseket szigorúan be kell hogy tartsa.

Ez az esetben is fennáll, ha közös falak biztosításáról van szó.

A falak aláfalazása a fal teljes vastagságában, csakis részletenként, a kellő elővigyázattal jó téglafalazattal hydrantikus vagy portlandcementhabarcsban eszkozlandó. Ha valamely ház lebontásánál mutatkozik, hogy a szomszédos ház fala a lebontás folytán (nem az alapzatok mélyebbre ásásánál) roskataggyá válik, úgy a szomszéd köteles falának bekötését, összekapcsolását a többivel, saját költségén eszközölni, szükség esetén azt ujonnan felépíteni; ugyszintén köteles egy falat saját költségén és saját telken felépíteni, ha saját határfala nincsen és ha földemgerendái vagy boltozatai nem fekszenek fel a szomszéd falán.

Ha a szomszédház földemgerendái vagy boltozatai az építettő által lebontandó falon felfeksznek, ha tehát e fal közös, úgy az építettő köteles e közös falat vagy érintetlenül hagyni és saját falát mellette felfalazni, vagy pedig szomszédjának saját költségén, saját falával egy időben, amennyiben ez a földemgerendák vagy a boltozatok biztos felfekvésére szükséges, egy külön elválasztott, megfelelően erős falat felfalazni.

Ha a közös fal építési állapota megengedi, úgy az építési hatóság, belátása szerint, megengedheti az építettőnek, hogy a fal reá eső részét kellő elővigyázattal lebontsa, ha a fennmaradó rész a szükséges hordképességgel bír.

Ha a határ sem a telekkönyvi bejegyzésekből, sem az építés módjából meg nem határozható, — úgy a fal közepe képezi a határt.

24. §. Idegen terület használata.

Ha valamely építmény tatarozásánál, vagy ha új építkezésnél a szomszéd telek használata az odavaló beléphetés vagy állványok, létrák stb. felállításával szükségessé válik, akkor azt a szomszéd megengedni tartozik.

Az építettő köteles azonban arról gondoskodni, hogy a szomszéd ezáltal zaklatása és terhelése a lehető legkisebb időre és mértékre szorítkozzék, valamint köteles az esetleges rongálásokat és károkat kijavítani vagy kiegyenlíteni. Ugyszintén köteles a szomszéd a közös fal felvétele céljából megengedni, hogy helyiségeiben mérhesse a falat áttörhessék, ha ez a közös fal vastagságának a meghatározásához feltétlenül szükséges volna. A régebbi állapotot az építettő természetesen saját költségén helyreállítani köteles.

25. §. Zaklatások és terhelések elleni védelem.

Valamely telken oly berendezéseket tenni és oly műveleteket végezni, melyek gőzök, gázok, rossz illatok, füst, korom, por, zaj vagy rázkódtatások által a szomszéd telkeket lakosait nagy mértékben terhelik, egészségükben veszélyeztetik vagy egyébként károsítják, tilos.

Új épületeket, melyekben oly berendezések tételnek és oly műveletek végeztenek, melyek a szomszédoknak nagy terheléseket okoznak, a lakóházaktól csak megfelelő távolságra, a képviselőtestület által meghatározott területre szabad építeni.

26. §. Építési vonal és járdamagasság.

Ut melletti épületek és kerítéseknél az utra nézve törvényesen megállapított építési vonal és magasság betartandó.

Ott, ahol az ut véglegesen még nincsen helyreállítva vagy törvényesen még nincsen megállapítva, az építési vonal és járda magasság, az építési tanács hozzájárulásával, a képviselőtestület jóváhagyása mellett határozatuk meg.

Megyei és állami utak mellett 2 méter távolságon belül, az utárok külső szélétől nézve, nem szabad se épületet, se falat, se kerítést felépíteni.

Ugyanezen távolság tartandó be köz-

ségi utaknál is, ha csak a városrendezési terv másképpen nem rendelkezik.

27. §. Az építmények önállósága.

Minden épület az alapzatból önállólag felépítendő s így a szomszédok felé egy önálló fal felépítése által kellő befejezést kell hogy nyerjen.

A szomszéd épületére nyomást gyakorolni nem szabad. Új vagy pótépitkezéseknél az esetleg közös fal újbóli felhasználása tilos.

Kémények, melyek a szomszédos fal felemelésénél maguk is fölebb emelendők, az utóbbihoz vassal hozzákapcsolhatók.

28. §. Az épületeknek egymáshoz való csatolása.

A zárt építési rendszerrel az ujon építendő háznak rendszerint a szomszédházakhoz közvetlenül kell csatlakoznia.

Ha az ujon építendő ház a szomszédos ház ereszével határos, úgy e szomszédos ház födele egy kapcsoló földel felépítése által úgy csatlakozandó az új épülethez, hogy az esővíz rendesen, a szomszédos ház minden károsodása nélkül, lefolyhasson.

Ez alka'ommal a szomszédfalhoz határoló szomszédos kémények is az építettő költségén magasbitandók, amennyiben ez az új épület magasbitása által feltétlenül szükségessé válik.

29. §. Építési anyagok.

Mindenemü fal felépítéséhez csakis tartós anyag u. m. kő, téglá, mész, homok, cement és beton, de semmiesetre sem vályog, agyag, föld- vagy agyaghabarcs használandó.

30. §. Téglaméret.

A téglá szabályos alakja 29 cm. hosszúság, 14 cm. szélesség és 6.5 cm. vastagság.

Földel, boltozat, padozat, borító és egyéb alak és díszítési téglá tetszés szerinti méretben használható.

A szabályos alaku téglán kívül mást használni csakis kivételes, különös esetekben, az építettő külön megkeresésére szabad.

31. §. Az épületek és emeletek magassága.

Mindenütt ott, hol ez építési szabályrendelet VI. szakaszának 100. §. értelmében a zárt építési rendszer van előírva minden ujon építendő háznak a földszinten kívül rendszerint csakis 2 emelettel szabad bírnia. Kivételt képez a Kórház-sor és a Katalin-utca. E két utcában, a külvárosok egyéb utcaiban, a kültelekben, valamint a városhoz tartozó helyiségeiben, legfeljebb egyemeletes házak építése engedhető meg.

Megjegyeztetik, hogy a félemelet is emeletnek számítatik.

Az épületmagasság az ut és utcaszélességnek feleljen meg, az ut vagy utcaszélesség $\frac{3}{4}$ -énél nagyobbak rendszerint nem szabad hogy legyen és a járdától a főpárkány éléig mérve 2 emeletes épületeknél legfeljebb 16 m., egyemeletes épületeknél legfeljebb 12 m. legyen.

A belvárosban az építési hatóság belátása szerint már 6 m. széles utcákban is építhetők egyemeletes lakóházak.

Földszintes házak és magas földszintes lakóházak építése az utcák vagy terek felé itt nem engedhető meg.

Az összes lakó-, háló- és munkahelyiségek belmagassága vízszintes födém szerkezeteknél legalább 3 méterre teendő; nem vízszintes (egyenes) födém szerkezeteknél az összehasonlított magasság veendő.

A lakó-, háló- és munkahelyiségeknek az egészségi követelményeknek megfelelőleg világos, szellős és tágasoknak kell lenniök; ellenkező esetben azoknak megfelelő kibővítése és világítása az építési engedélyben kövételendő.

32. §. A falak vastagsága.

A falak vastagsága megterhelhetősüktől, a felhasznált anyagtól, az emeletek száma

és magasságától, a szobák mélységétől, a falak szabad hosszától és a födémek, valamint a födészek szerkezetétől függ.

A következőkben tehát csakis oly lakóházakra nézve tételnek megállapítások, melyek a szokásos egyenes födém szerkezetekkel és a szokásos hosszúságú és magasságú mészhabarcsban és a szokásos téglából készített falakkal bírnak, ahol szabály gyanánt veendő, hogy a falvastagságok megadásánál és méretezésénél a falak vakolata tekintet nélkül hagyandó.

1. A fal vastagsága fél téglahossz szerint adandó meg.

A falak tehát csakis $\frac{1}{2}$, 1, $1\frac{1}{2}$, 2 stb. téglavastagságban építendő fel.

Méretezéseinél és számításainál a következő kikerekítésekkel adandók meg:

$\frac{1}{2}$ téglá vastagságú fal	15 cm.
1 " " " "	30 "
$1\frac{1}{4}$ " " " "	45 "
2 " " " "	60 "
$2\frac{1}{2}$ " " " "	75 " stb.

2. A főfalak vastagsága a következő:

a) földszintes házaknál 5 m. mélységig és 3.5 m. belmagasságig 30 cm.; pince és alapzat 45 cm., 5 m. belmélységen túl a földszintes és pincefalaknak legalább is 45 cm. vastagságúaknak kell lenniök.

b) Egyemeletes házaknál 6.5 m. belmélységig a földszinten és az 1. emeleten 45 cm., a pincében 60 cm., 6.5 m. mélységen túl a főfalak 15 cm.-rel megerősbitendők.

c) Kétemeletes házaknál 6.5 m. belmélységig a 2. és 1. emeleten 45 cm., a földszinten és pincében 60 cm., 6.5 m. mélységen túl a nevezett falak 15 cm.-rel vastagabban állítandók elő.

Csapós padolatok alkalmazásánál a földemgerendák szabad felfekvése céljából a főfalak minden emelet alatt 15 cm.-rel erősbitendők.

A főfalak azon részei, melyek a földem szerkezetek felfekvéséül nem szolgálnak, minden emeletben a földszinttel együtt 45 cm. vastagságúak lehetnek.

3. A középső falak földszintes házaknál 5 m. szobamélységig 30 cm. vastagságúak lehetnek.

Egy és kétemeletes házaknál azoknak azonban 45 cm. vastagoknak kell lenniök.

Közép falakon nyugvó csapos padolatoknál a két, legalább 15 cm.-t kitevő felfekvés között legkevesebb 30 cm. falvastagság kell lenniök, ha a középső fal felfelé folytatódik.

A pince és alapfalakban a középső fal 15 cm.-rel erősbitendő.

4. Több emeletű épületek szomszédfalai, ha egészben vagy csak részben a szabadba nyulnak, 45 cm. vastagságban építendő fel; ha a szomszédfal egész terjedelmében egy meglevő szilárd fal mellé építetik, úgy az az összes emeletekben 30 cm. vastagságú lehet, feltéve, hogy annak más okból nem kell vastagabbnak lennie; pincében és az alapzatban azonban feltétlenül 15 cm.-rel erősbitendő.

5. Világító udvarfalak, valamint árnyékszékfalak, éléskamrafalak stb., ha azok nem szolgálnak a földem szerkezetek felfekvésére, legkevesebb 30 cm. vastagságúak lehetnek; pincében és az alapzatban azonban 15 cm.-rel szintén erősbitendők.

6. Lépcsőfalak, ha nem kerülnek az épület külsejére, nem lebegő lépcsők és kő- vagy vasbetonos lépcsőfokok alkalmazása mellett, 30 cm. vastagságúak lehetnek, ha az épület egy emeletnél nem magasabb; különben 45 cm. vastagságúaknak kell lenniök.

Lebegő lépcsők alkalmazásánál, tekintet nélkül arra, hogy a lépcsőfalak az épület külsejére kerülnek-e vagy sem, a lépcsőfalaknak legalább is 45 cm. vastagságúaknak kell lenniök.

7. Válaszfalaknak legalább is 15 cm. vastagságúaknak kell lenniök; ha több emeleten mennek keresztül, úgy az alsó emeletekben 30 cm.-re erősbitendők, vagy minden emeletben vasgerendára felfektetendők.

Ha a válaszfal 2 lakást választ el, úgy 30 cm. vastagnak kell lennie.

Ha a válaszfalak födém szerkezetek egyoldalu felfekvésére szolgálnak s ha felfelé folytatódnak, úgy legalább is 45 cm. vastagságúnak kell lenniük; ha felfelé nem folytatódnak, úgy 30 cm. vastagságúnak lehetnek.

8. A pince és alapfalak kiugrása az utca felé a földszint falai elé 20 cm.-nél nagyobb nem lehet.

9. Többszörösen áttört falaknál, a pilérek, ha azok közönséges téglából mészhabarcsban a szükséges ellenállóképességgel nem bírnának, jól égetett vagy kongó téglából portlandcementhabarcsban, kőből, vasból vagy vasbetonból készítenők, ami az építési tervben kitüntetendő és amiről az építési hatóság kívánatára terjedelmes statikai számítás előterjesztendő.

10. Oly szerkezetek és anyagok alkalmazásánál, amelyek a megállapított szabályoktól eltérnek, valamint a szabályos téglaméret eltérése fölött az építési hatóság dönt s. p. azok fölött kimutatott szilárdsága és stabilitása alapján.

11. A téglafalazás, téglapillér, vas és vasbeton szilárdsági számításánál a következő szabályok és számok irányadók:

Egy m³ közönséges száraz téglafalazat 1800 kg, betonfalazat 2200 kg és vasbeton 2400 kg súlyúnak veendő.

A quadratcentiméterenkénti megengedhető igénybevétel kitéhet:

a) közönséges téglafalazatnál mészhabarcsban 7 kg.

b) téglafalazatnál portlandcementhabarcsban 11 kg.

c) téglafalazatnál iszapolt és legjobb minőségű égetett téglából portlandcementhabarcsban legfeljebb 13 kg.

d) kovácsolt és hengerelt vasnál húzás, nyomás és hajlításra legfeljebb 1000 kg. — nyírásra legfeljebb 800 kg.

e) öntött vasnál nyomásra legfeljebb 600 kg.

A vasoszlopok összetörés elleni szilárdságra számítható.

Vasbetonos oszlopoknál a beton 1:3 keverési arányban használandó és törés elleni szilárdságának legfeljebb tizedrészére — maximumban azonban quadratcentiméterenként legfeljebb 25 kg.-ra — vehető igénybe.

A vas és beton rugalmassági mértékeinek aránya 15-re veendő.

Ha a vasbetonos oszlop magassága a legkisebb keresztmetszeti méret 18-szorosánál nagyobb, úgy ez Euler képlete szerint törés ellen számítható; ahol a vasbetétek törés elleni számításánál ötszörös biztonság kimutatandó.

A vasbetétek egymással szilárdan összekötendők. Az összekötő vasak oly távolságban helyezendők el egymástól, hogy távolságuk átmérőjük harmincszorosánál nagyobb ne legyen.

A további számításra a statika szabályai irányadók.

33. §. Tűz- és oromfalak.

A zárt építési rendszernél minden ház a padlásban a szomszéd telkek felé önálló tűzfalal elrekesztendő, mely mindkét oldalt bevakolandó és a födélnél, erre merőlegesen mérve, 15 cm.-rel magasabbnak kell lennie.

A tűzfalakban a szomszéd telkek felé nyílásokat nyitni tilos. Faalkatrészeket pedig csak annyira szabad ezekbe beereszteni, hogy legalább még egy 15 cm. vastag fal-tömeg fennmaradjon.

A tűzfalak legalább is 15 cm. vastagságban 15 cm. vastag erősítő pillérekkel állítandók elő és a födém szerkezettel kötővasak által jól összekötendők.

34. §. Tűzfalak.

30 m.-nél hosszabb födelek a padlás egész szélességében tűzfalak által elrekesztendők.

A tűzfalak legalább is 15 cm. vastagságban, erősítő pillérekkel ellátva építendő

fel, mindkét oldalról vakolandók és oly magasra vezetendők, hogy a födél területe fölött legalább is 15 cm.-rel kiálljanak. A tűzfalaknak a födémzék faszerkezetét teljesen szétválasztaniok kell.

Minden tűzfalban kő- vagy vaskeretben foglalt vasajtó állítandó elő; az ajtók úgy készítenők, hogy maguktól csapódjanak be és mindkét oldalt kilincsnnyomóval birjanak. Kőkeretben levő ajtósarok kiöntésére csakis cement s ilyenféle, semmiesetre azonban kén használandó.

Tűzfalak ott is építendő, hol egy és ugyanazon épületben tűzveszélyes berendezések más helyiségek mellett felállítani szándékoltnak, tehát munkahelyiségek erős tüzeléssel és lakhelyiségek, istálló és lakás között stb.

35. §. Favázas falak és fafalak.

Építkezéseket kifizazott favázas falakból vagy fafalakból készíteni rendszerint tilos; ily építkezések csak különös esetekben, nevezetesen ha elszigetelten állanak, az építési hatóság részéről engedélyezhetők.

Fennálló épületekben levő lakhelyiségek elválasztására ellenben kifizazott favázas falak alkalmazása meg van engedve, ha azok egy önönmagát hordó szerkezetre fektetődnek. Ugyisint meg van e célra engedve fafalak alkalmazása, ha azok mindkét oldalt mészvakolattal láttatnak el és nem maradnak üresen.

E falak kitöltésére csakis éghetetlen anyag használandó

A padláson és pincében, valamint gazdasági mellékhelyiségekben a válaszfalak fából vakolatlanul készülhetnek.

Tüzelések közvetlen közelében tömör falazat készítenők.

36. §. Helyiségek a földszinten és az ut szinvonalan alól, padlómagasság és elszigetelő réteg.

Új házakban a padlók magasabban fekdjenek, mint a hatóságilag megállapított ut és udvar szintje s. p. a földszinti lakásoknál legalább 30 cm.-rel, üzleti helyiségekben legalább 12 cm.-rel.

Az összes falak a talaj felszálló nedvessége ellen a padló alatt 15 cm.-rel alapos módon elszigetelendők.

Lakások és műhelyek építése a föld szine alatt tilos.

Házmesteri lakások az ut szine alatt új házakban csakis kivételesen és külön megkeresésre engedhetők meg a következő feltételek mellett:

1. Ugy a határfalak, valamint a padlók a talaj felszálló és behatoló nedvessége ellen biztosítandók; a helyiségek belmagassága egyenes födém szerkezeteknél legalább is 2-8 m. kell hogy legyen; boltozott födémeknél a magasság az összehasonlított mérték szerint veendő úgy, hogy a levegőür ugyanazon nagyságu legyen, mint egyenes födémeknél 2-80 m. magasságban.

2. A padló a járda szine alatt 1-5 m.-nél lejjebb nem szabad hogy fekdjön.

3. A lakás közvetlenül kell hogy kapja a világosságot, miért is az ablakszemöldök legalább 1-0 m.-rel kell hogy fekdjék a járdaszine fölött.

Udvarok felé ily házmesteri lakások az építési hatóság szabad belátása szerint csakis oly esetben engedhetők meg, ha az udvar szélessége legalább is 6 metert, területe pedig legalább is 72 □-metert tesz ki.

Konyhák, mosókonyhák és egyéb efféle raktározó helyiségek a földalatti lakban nyervehetnek elhelyezést, hálólhelyiségekül azonban nem szabad hogy szolgáljanak, ha a fenti határozmányoknak meg ne felelnek.

Gondoskodandó hathatós gőz- és páraelvezetőről.

A gőz- és páraelvezetés az utca felé az ablakon át tilos.

Mosókonyhák vízhatlan padlóval láttatandók el.

37. §. Pincék és pinceablakok.

A pincék rendszerint az épület alatt helyezendők el, kivétel nélkül boltozandók és jó szellőztetőkkel látandók el.

Pincék, melyek tűzveszélyes anyagok raktározására szolgálnak, amennyiben ez az illető szabályok szerint egyáltalán megengedhető, kívülről zárható és nyitható vasablaktáblákkal és vasajtókkal jól biztosítandók. Jégvermek vízhatlan falakkal és padlókkal állítandók elő, melyekből az olvadt víz elvezetendő.

A pincelejáratok a ház belsejében állítandók fel és álló, elzárható ajtókkal látandók el. Csapóajtók alkalmazása tilos.

Vízszintes, fát behányó, világító és szellőztető nyílások a járdában csakis külön engedély alapján készíthetők; a járdából legfeljebb 40 cm.-t foglalhatnak el és vaskeretbe foglalt hordképes üveglemezekkel, vagy pedig hordképes legfeljebb 2 cm.-nyi szemtágságu vasrostélylyal fedendők.

38. §. Földszintes helyiségek beboltozása.

Házak bejáratainak szélessége.

Földszintes helyiségek beboltozása, — ha ezt az épület rendeltetéséből és fekvéséből kifolyólag tűzbiztonsági tekintetek nem követelik — az épített belátására bízatik; a kocsibejáró és a bejárat azonban beboltozandó vagy tűzbiztosan befedendő.

A bejáratok szélessége, a vakolt falak közt mérve, legalább is 1-50 m. legyen; a bejáratok közvetlenül álljanak összeköttetésben az udvarral.

39. §. Lépcsők.

Minden új, többemeletes épületnek a padlásából és minden emeletéből a földszintre, illetve a szabadba tűzbiztos lépcsőházon át kell hogy juthasson az ember, minek folytán a ház terjedelme szerint több lépcsőház is építendő. Szabály, hogy minden emeletben 3 lakásnál több egy lépcsőházra ne jusson és hogy a lépcsőháztól 20 m.-nél nagyobb távolságra egy lakhelyiség se essék.

Nyilvános épületeknél és oly épületeknél, melyekben sok ember fog összegyűlni, valamint nagyobb üzlet- és áruházaknál kő vagy tűzmentesen burkolt vaslépcsőket tűzbiztos lépcsőházakban kell előállítani.

Egy- és kétemeletes lakóházakban tölgyfalépcsők tűzbiztos alappal (boltozat vagy vasbeton) tűzbiztos nyugvóhelyekkel, tűzbiztos lépcsőházakban meg vannak engedve.

Lebegő lépcsők szabad végükön vasgerendákkal rendszerint alátámasztandók; szabad végükön tűzbiztos anyagból készült, a lépcsők élétől mért 1-0 m. magas korláttal látandók el, mely úgy készítenők, hogy a lecsuszás rajta lehetetlen legyen.

A lépcsőház a födélről tűzmentesen elkülönítendő és a padlásra való bejáratánál egy kívülről nyitandó, kő- vagy vaskeretben foglalt vasajtóval látandó el.

Az ajtósaroknak a keretbe való kiöntésére a 34. §. határozményai irányadók.

A lépcsőtag belső szélessége 1-2 m.-nél, a lépcsőfok belső szélessége 29 cm.-nél kevesebb, a lépcsőfok belső magassága pedig 17 cm.-nél nagyobb nem szabad hogy legyen.

Padlás- és pincelépcsők, valamint melléklépcsők, ha nem vezetnek lakásokba, a lépcsőtagok belső szélessége 1-0 m., a lépcsőfokok magassága legfeljebb 20 cm. lehet.

Nem egyenes karu lépcsők, hanem csucsfokok szélességei a lépcsőhatárfalaktól mért 45 cm.-nyi távolságban legalább 29 cm., a csucs végén pedig legalább 13 cm. szélességük legyenek. Melléklépcsők, melyek oly helyiségek vagy lakásokba vezetnek, amelyekbe a fölépcsőn át is lehet jutni, nem esnek a fentnevezett szabályok alá és tölgyfából is készíthetők.

A lépcsőház mellett fekvő lak-, üzlet- és pincehelyiségekből a lépcsőházba ablakokat törni vagy előállítani tilos.

40. §. Folyosók.

Folyosók, melyek az épület belsejében a lépcsők folytatásaként vagy egyáltalán a lakásokkal való összeköttetéseként szolgálnak, legalább oly szélességgel kell hogy bírnak, mint a fölépcsőkarok.

Nyílt, az épület külső falainál fekvő folyosók, ha egyedüli összeköttetés gyanánt szolgálnak a fölépcsővel feltétlen tűzbiztos anyagból és legalább is 1.1 m. szélességben állítandók elő és tűzbiztos, legalább is 1.0 m. magas rácsozattal vagy üveges falakkal látandók el.

Nyílt folyosók az utolsó emeletben egy az épület fedelétől elszigetelt tűzbiztos födémmel látandók el.

41. §. Födémek.

A födémek megfelelő hordképességgel állítandók elő; a szerkezet választása az építetű belátására bízatik, azon megszorítással azonban, hogy pincéket vagy pincelakásokat falfödémekkel ellátni nem szabad.

Falfödémeknél a padlók egy legalább is 8 cm. vastag hintés által elszigetelendők a födémről.

Gerendás födémek alkalmazásánál az utolsó emeleten a padlás felé a 95 cm. közepétől középig mért távolságra fekvő tartó gerendákra — s nem közéjük — egy legalább 3 cm. vastag borítás alkalmazandó, mely a tűzállóan készített burkolattól egy legalább 8 cm. vastag hintés által elszigetelendő.

A burkoló téglák vastagsága 4 cm.-nél kevesebb nem szabad hogy legyen.

A födémek és egyéb faszerkezetek összes faalkatrészei a kéménynyílások oldalaitól legalább is 20 cm.-nyire fektetendők.

A födémgerendák felfekvése 6.5 m.-nyi szobamélységeig 15—15 cm., 6.5 m. szobamélységeken felül 20 cm. legyen.

A födémgerendák alsó oldalain beborítandók és vakolandók. Födémek látható faszerkezettel külön engedélyre szorulnak. A legfelső födémek behintésére, valamint a padlók alá csakis teljesen száraz, organikus anyagoktól menő és tiszta behintési anyag, lehetőleg tiszta, durvaszemű folyóhomok alkalmazandó.

A födémek hordképessége a valódi önsúly és a valódi mozgó terhelés, de legalább is a következő mozgó terhelések alapul vétele számítandó ki:

Padláshelyiségek számára laképületekben pro m² 150 kg.

Lak- és szolgálati helyiségek számára esetleges külön megterhelések nélkül, mint akták által stb. pro m² 250 kg.

Nagyobb üzemhelyiségek és gyűlési helyiségek számára pro m² 400 kg.

Tánctermek, műhelyek és gyárak számára pro m² 750 kg.

Takarmány és magtárak számára a gabonamérek szerint pro m² 350—450 kg.

Födémek számára, melyek kocsibejárók és kocsiforgalomra szánt udvarok alatt fekszenek, ha csak igen nagy koncentrált erők tekintetben nem veendő, pro m² 800 kg.

Lépcsőházak számára pro m² 400 kg. Emberek általi megterhelés gyanánt pro m² 400 kg.

A quadratcentiméterenkénti megengedhető igénybevétel a következő:

Kovácsolt és hengerelt vasnál, huzás, nyomás és hajlításra	1000 kg.
Öntött vasnál nyomásra	600 "
Tölgyfánál huzásra	100 "
nyomásra	70 "
és hajlításra	90 "
Fenyőfánál huzásra	80 "
nyomásra	60 "
és hajlításra	80 "

Az összes tartógerendák szabadon felfekvők gyanánt számítandók.

Befalazottak gyanánt a vasgerendák csakis az esetben vehetők, ha telt falazatba a felfekvések megfelelő terhelései mellett cementhabarcsba falaztatnak és kötővasakkal láttatnak el, vagy ha más vasszerkezetekkel szilárdan összekötetnek.

Vasbetonfödémek számításainál a következő szabályok szigorúan tartandók be:

1. A vasbetontestben működő összes huzóerők, a vasbetétek által vétessenek fel, úgy hogy a beton huzásra ne vétessék igénybe.

2. A vasbetonlapok, valamint az erősítő bordákkal ellátott úgynevezett lapgerendákhoz 1 : 3 arányú beton használandó, mely teherbíró képességének egytized részével, legfeljebb azonban quadratcentiméterenként 40 kg-mal vehető igénybe.

A vasbetétek megengedhető igénybevétele quadratcentiméterenként 1200 kg-nál több nem szabad hogy legyen.

3. A rugalmassági mérték vas és beton között 15-re veendő.

4. A beton csuszási feszültsége (Schubspannung) quadratcentiméterenként 4.5 kg-nál nagyobb nem szabad hogy legyen; ugyszintén a beton és vas közti tapadó feszültsége (Haftspannung).

5. A vasbeton önsulya köbméterenként 2400 kg-ra veendő számításba.

A födémek az önsulyra, valamint a mozgó terhelés legkedvezőtlenebb elosztására való tekintettel számítandók.

6. Szabadon felfekvő lapoknál a födém vastagságával meghosszabbított szabadhossz, átmenő lapoknál a támaszok közepei által adott távolság veendő támaszköz gyanánt számításba.

Az úgynevezett lapgerendáknál a lapos rész szélessége a lapok hosszainak egyharmadánál nagyobb nem szabad hogy legyen.

Lapok, lapgerendák és mestergerendák, melyek több mezőn mennek át, a többtámaszú tartók szabályai szerint számítandók; a befalazott végekre nézve azonban a nyomatókat számításba beállítani nem szabad, ha csak azoknak biztos befalazására nézve külön építési intézkedések nem tetetnek.

42. §. Födélszékek és befedések.

A födélszékek úgy legyenek szerkesztve, hogy vízszintes nyomás a falakra ne gyakoroltassék.

A födélszék sárgerendáit a padlás burkolata fölé kell helyezni. A födélszék alkatrészei a födémszerkezettel összefüggésben nem szabad hogy legyenek.

A befödés cseréppel, palával, fémmel, kátrányos lemezpapírral vagy egyéb tűzálló anyaggal kell hogy történjen. Zsindelyekkel való kijavítások, melyek a zsindelyfödelek fenntartása céljából eszközöltetnek, az építési hatóság belátása szerint megengedhetők.

Szabály, hogy főjavítások alkalmával a fennálló zsindelybefedés tűzbiztos befedés által pótolassék.

43. §. Padláshelyiség.

A padláshelyiség egy vas vagy kökeretbe foglalt vasajtó vagy legalább egy a padlás belső része felé vaspléhvel bevont ajtó által zárandó el. Padláslakások előállítása az építési hatóság belátása szerint külön megkeresésre kivételesen csakis úgy engedhető meg, ha azok téglafalakat, a födélszéktől elszigetelt vakolt födémeket és a lépcsőházhoz tűzmentes bejárást nyernek.

44. §. Ereszcsatornák, lefolyó csövek, hófogók. — A fedélviz elvezetése.

Minden új épület az ut vagy utca felé megfelelő nagyságú fémből készült ereszcsatornákkal látandó el s ez utóbbiak úgy alkalmazandók, hogy a lecsepegés, a hó és fedőanyag lehullása lehetőleg megakadályoztassék.

Ott, ahol ereszcsatornák alkalmaztatnak, az eresz szélessége a csatorna és az eresz alsó éle között a vízszintes vetítőkben mérve, 20 cm.-nél nagyobb nem szabad, hogy legyen.

Új épületeknél az ut vagy utca felé az építési hatóság belátása szerint hófelfogók alkalmazandók.

Az ereszcsatornához megfelelő átmérőjű levezető csövek illesztendők, melyek azon utak vagy utcákban, ahol a város által

föld alatti csatornák létesítettek, ezekhez az illető szabályzat határozmányai szerint föld alatt csatlakozandók. Azon utak vagy utcákban, amelyekben földalatti csatornák nem létesítettek, a levezető csövek a fedélvizet magasított járdáknál befödött csatornákon, alacsony járdáknál kikövezett csatornákon az ut folyókájába vezetik.

Oly födél- és esőviz, mely nem folyik közvetlenül az ut vagy utca felé, csakis a saját telekre vezethető le.

45. §. Kötővasak.

Minden új vagy átépítésnél a szükséges fal-, öv-, bolt és foglaló kötővasak kellő módon alkalmazandók; utóbbiak akként, hogy minden ablakpillérre egy-egy foglaló-kapocs jusson.

46. §. Előépítmények, az építési vonalon túl, erkélyek, párkányok, üzleti kapuzatok stb.

Szökellékeket, üzleti kapuzatokat, oszlopokat, pilléreket, korlátokat, kerékvetőket, kúszóblépcsőket, küllépcsőket, kiálló ablakrostélyokat, erkélyeket stb., melyek az építési vonalon túl kiállanak, csak külön hatósági engedély alapján szabad helyreállítani.

Szökellékeknek a megállapított járdaszélességnek egytized részénél többet kiállani az építési vonalon túl nem szabad; hosszúságok a homlokzat kétötöd részénél nagyobb nem lehet. E határozmánytól eltérni csakis külön hatósági engedély alapján szabad.

A féloszlopok és talapzatok, belefoglalva az esetleges diszdarabokat is, az építési vonalon túl 20 cm.-nyire kiszökkelhetnek, ez esetben azonban a talapzatok egyik ponton sem haladhatják meg az 1 m.-nyi magasságot.

Fedetlen erkélyek és gyámköveken nyugvó karzatok építése 8 m. széles utcákban meg van engedve; a fal tövétől az ut szélességének egytized részénél, maximumban azonban 1/2 m.-nél kisebb nem állhatnak és a szomszéd telkeknél legalább is 0.8 m. távol legyenek.

Fedett erkélyek rendszerint csak 10 m. vagy annál szélesebb utcákban állíthatók elő s. p. olyan kiugrással a földtövtől, mint a fedetlen erkélyek; a szomszédtelkektől azonban legalább is 1 1/2-szer olyan távol legyenek, mint a mennyyel kisebb állanak a fal tövétől.

Karzatok, erkélyek és vihartetők tűzmentes és szilárd anyagból állítandók elő és a járda fölött legalább is 3 m. magasságban alkalmazandók; csövekkel látandók el, melyek az esővizet lefolyó csöveken át levezetik.

Üzleti kapuzatok és kirakatok a megállapított járdaszélességnek egytized részénél, semmiesetre azonban 25 cm.-nél tovább ki nem ugorhatnak az építési vonal elé; a vasredőszerkezet zajtalanul működjön.

Nagyobb kiugrások külön hatósági engedélyt igényelnek.

A párkányok, valamint a homlokzat kidíszítésére szolgáló összes tárgyak rendszerint tűzmentes és szilárd anyagból készítenők és a falazattal biztos és állandó összeköttetésbe hozandók.

Főpárkányfüggőlemezeket a fedélszék gerendázatára vagy födémgerendákra felüggeszteni nem szabad.

Nagyobb kiugrásoknál a födélpárkányokat az építetű külön megkeresése folytán a födélszék gerendázatának felhasználásával kivételképen fából is lehet előállítani, ha azok előállítása ellen a szomszédépületekre való tekintettel az építési hatóság bejárása szerint nincs akadály.

E szerkezet alkalmazása semmiesetre sem szabad hogy a kőanyag utánzására szolgáljon; a fajleg — minden álépítészeti kikerülésével — mindenesetre kifejezésre jutandó.

Főpárkányok és födelek fölött levő díszítések tartós és az idő viszontagságainak jól ellenálló anyagból készítenők és a lehullás ellen teljesen biztosítandók.

Diszítések a fal elé 10 cm.-ig ugor-

hatnak ki. A homlokzatok festése fehér vagy kirívó színekkel meg van tiltva.

Szomszéd és tűzfalak, a mennyire azok az utcáról láthatók, nem csak simán vakolandók, hanem párkánykeretek által mezőkre osztandók és a homlokzatnak megfelelően festendők.

Napponyvák alsó éleikkel legalább is 2—2 m.-rel fektüdjének a járda fölött.

47. §. Ház- és világítódvarok.

A beépíthetés határa.

A házudvaroknak oly tágasoknak kell lenniök, hogy az épület helyiségeinek magasságára való tekintettel, azoknak elegendő világítással és levegővel szolgáljanak.

Az udvarokhoz való bejárás az ut vagy utcáról lehetőleg egyenes irányban történjen.

Új építkezéseknél oly telkekre, melyek sűrűn már be voltak építve, legalább 25% oly telkekre, melyek kevésbé sűrűn voltak beépítve legalább 35% és olyanokra, melyek beépítve még egyáltalán nem voltak, legalább is 45% beépítetlen maradjon, még pedig úgy, hogy a nagyobbik rész a telek házudvarára essék.

A telekhez tartozó esetleges kert a beépítetlennek maradandó telekrészhez csakis annyiban számítható, a mennyiben ezt az építési hatóság az illető városrész vagy utca közegészségi tekintetéből megengedhetőnek tartja.

Földszintes házaknál a legkisebb udvarszélesség 2,5 m., egyemeletes házaknál 3,0 m. és 2 emeleteseknél 5,0 m. kell hogy legyen.

A zárt építési rendszernél saroktelkekre nézve a beépítetlennek maradandó telekrész mértéke az építési hatóság belátása szerint kivételesen 16%-ra szállítható le, ha az összes lak- és hálólhelyiségek az utca, vagy ut felé fekszenek.

Világító udvarokat csakis ott, ahol azok elkerülhetetlenek, szabad a helyiségek világítására és szellőztetésére alkalmazni. Ha lakhelyiségek és konyhák világítására szolgálnak, legalább is 12 m. nagyságúak kell hogy legyenek, hol a legkisebb méret 3,0 m. legyen.

Ha a világítódvarok csakis folyosók, árnyékszékek vagy egyéb nem lakott mellék helyiségek világítására szolgálnak, úgy 6 m² nagyságúak lehetnek, hol a legkisebb méret 2 m legyen.

Világító aknákat az árnyékszékek szellőztetésére 1 m²-nyi keresztmetszvényen alól — 1 m. legkisebb mérettel — előállítani nem szabad.

Világító udvarok és levegőaknákat szellőztetésük céljából alsó végükön az utcával vagy a házudvarral egy megfelelő keresztmetszetű levegőt vivő csatorna által összekötendők.

Csakis fennálló épületek közt fekvő oly telkekre nézve, melyek már sűrűn beváltak építve és melyeknek ujonnan való beépítése a jelen szabályrendelet határozmányainak betartása mellett lehetetlen volna, vagy oly építési helyekre nézve, melyek nem pusztán lakások céljaira használatnak fel, az építető külön, megokolt megkeresésére a képviselőtestület a beépíthetés határait és az udvar nagyságára nézve a helyi viszonyoknak megfelelőleg adhat megkönnyebbitéseket.

48. §. Árnyékszékek.

Az árnyékszékek száma, a lakosok száma és terjedelmétől függ akként, hogy legalább 2 lakásra egy árnyékszék essék.

Az árnyékszékek az épületben helyezendők el. Belsejükben legalább 0,90 m. szélesek és 1,2 m. hosszúak legyenek. Világosság és levegő bejárásáról és főleg a levegő megújításának lehetőségéről kellőleg gondoskodandó.

Árnyékszékek előállítása utca vagy ut felé tilos.

Az árnyékszéktoímlöket és tölcseket fából készíteni nem szabad; fölfelé gözcső gyanánt a tető felett meghosszabbítandók.

Oly utcákban és tereken, hol földalatti csatornák léteznek, az árnyékszékeket az illető szabályzat idevágó határozmányai szerint a földalatti csatornához kell csatlá-

kozni és az abban előírt egyéb szabályoknak megfelelően kell előállítani és használni.

Árnyékszékek átalakításainál meglevő épületekben kényszerítő okokból az építési hatóság belátása szerint könnyebbitések megengedhetők.

49. §. Pöcegödrök.

Építkezéseknél oly városrészekben vagy utcákban, ahol még nincsen csatornázva, a csatornázás keresztülvitelég pöcegödröket kell építeni.

A pöcegödrök vízmentesen portland-cement habarcsban vagy betonban vízmentes vakolattal falazandók és ugyanazon anyaggal légmentesen zárandók el.

Az építési hatóságnak jogában áll a pöcegödröket vízmentességükre nézve megvizsgálni.

E vizsgálat költségeit az építető köteles viselni.

A pöcegödrök a szomszédfaltól, illetőleg szomszédhatártól legalább is 1,0 m. távolra essenek.

Ha a földalatti csatorna az illető ut vagy utcában vagy téren kiépítettik, úgy a pöcegödör eltávolítandó és az árnyékszékek a szabályzat idevágó határozmányai szerint a földalatti csatornához csatlakozandók.

50. §. Mosókonyhák.

Mosókonyhák helyreállítása csakis pincében, vagy földszinten van megengedve. Tűzbiztos földemmel és vízmentes padlóval látandók el, valamint gondoskodandó egy hatékony gőzelvezetésről.

A gőz elvezetése ablakokon át az ut, vagy utcára tilos.

51. §. Ablakok és ajtók.

Emberek hosszabb tartózkodására szolgáló helyiségek, azok bejárói és lépcsőházaival együtt közvetlen oldal, vagy felső világítással kell, hogy birjanak és a világító nyílások (ablakok) kinyitásai által kell, hogy szellőztethessenek.

Lak- és hálólhelyiségekben, valamint fürdőszobákban az ablakok, vagy a határolófalakon, vagy a födemen és a födelen át közvetlenül a szabadba kell, hogy nyiljanak és világító területük az illető helyiség területének legalább is $\frac{1}{12}$ részével kell, hogy egyenlő legyen.

Oly épületekben, melyek jelen szabályrendelet jogerőre emelkedése előtt létesítettek, ujonnan létesítendő fürdőszobák részére kivételek tétethetnek, ha hatékony szellőztetésről gondoskodás történik.

Lak- és hálólhelyiségek, valamint konyhák és árnyékszékek ablakai fedett udvarokra csakis akkor nyilhatnak, ha abban bőséges és folytonos levegőváltásról gondoskodás történik.

Kivételek kényszerítő esetekben kisebb bejáratok, fürdőszobák, éléskamrák és egyéb nem lakott helyiségekre nézve engedtetnek meg, ha az építési hatóság belátása szerint egyéb helyiségekkel való összeköttetés, vagy más mód által elegendő levegő és világításról gondoskodatik.

A földszintszorban levő ablakok, melyek az utcai falban fekszenek és melyeknek talpa a járda fölött 2,20 m.-nél magasabban nem fekszik, kiugró rácsozattal, vagy kifelé támasztható ablakokkal, zsálukkal, táblákkal stb nem birhatnak. Ugyanígy nem szabad, hogy a földszinten a kinyitott kapu-, vagy ajtószárnyak az utcai fal elé kiálljanak.

Oly helyiségek kijáratainak ajtóit, a melyek időnként sok ember összegyűlésére szolgálnak, kifelé kell, hogy nyiljanak.

A szomszédfalba ablakok csakis a szomszédtelek házudvarára törhetők. Az ablakok átlátszhatlan üvegből, vagyis üvegcserepek-ből készitendők és vas- és szűkszemű drótrácsozattal látandók el.

Ily ablakok előállítása a szomszédházak világító udvaraira tűzrendőri tekintetektől feltétlenül tilos.

52. §. Felső világítás.

A felső világítás ablakai vasvázalattal kell birjanak.

A felső világítás aknájának mindenmü tűzveszélyes összeköttetése a padlással gondosan elkerülendő.

Lépcsőházak felső világításának vasváza minden oldalon oly falazatokon kell, hogy felfeküdjön, mely a fedelet túlhaladja.

Minden felső világításnál kellő gond fordítandó a szellőztetésre is, valamint annak megfelelő biztosítására is védőrácszatok alkalmazása által.

53. §. Kályhák és tűzhelyek, füstfogók, konyhapadlók.

Szobakályhákban az ugynevezett záró szellentyűk alkalmazása tilos.

Konyhákban szabad tűzhelyekkel és egyéb oly tűzhelyeknél, melyek boltozatlan helyiségekben vannak, boltozott, vagy vasból készült füstfogók alkalmazandók.

A padlók a tűzhelyek előtt legalább is 60 cm.-nyire tűzmentesen borítandók. Kályhák és tűzhelyek fapadlótól elszigetelendők.

54. §. Kémények.

A kémények úgy helyezendők el, hogy rendszerint minden lakhelyiség fűthető legyen és a lakás minden fűtőcsoportja külön saját kéményt nyerjen.

A füst elvezetése füstcsövek által az utcára, vagy az udvarra feltétlenül tilos.

Kémények, melyek közel állanak a földelgerinchez, a taréjnal legalább 1,0 m.-rel különben pedig a földélnapnál legalább 1,5 m.-rel s pedig a rövidebb oldalukon mérve magasabbnak kell lenniök. A kéményeket csakis szilárd téglafalazatból szabad előállítani és nem csak belül kell jó sűrűre és simára vakolni, hanem kívül is.

A fedelen felül a vakolat helyett a kémények kikent hézagokkal láthatók el.

A padlásthelyiségen belül a kéményfalazatba faalkatrészeket beereszteni nem szabad; a fának a kémény belső falához 24 cm.-nél közelebb egyáltalán nem szabad, hogy legyen. A mennyiben a tisztító ajtócska a faanyaghoz 15 cm. távolságra fekszik csak, úgy ez pléhvel bevonandó.

A kémények alapzatból falazandók és semmiesetre sem szolgálhatnak a földelgerendázat felfekvésére.

a) Szűk kémények:

Szűk kémények zárt tüzelések számára legalább is 256 cm² belvilággal bíró keresztmetszettel látandók el, még pedig úgy, hogy négyszögletes kéményeknél a keresztmetszet legalább is 15 cm. széles és 17 cm. hosszú legyen.

Egy kéménybe 3 füstcsőnél többet bevezetni nem szabad. Nyílt és rendkívüli tüzelések számára a kéményt egy a célnak megfelelő nagyobb keresztmetszettel kell ellátni.

A kémények lehetőleg függőlegesen építendők.

Huzások a vízszintestől mért 60 fokon alól rendszerint nem engedtetnek meg, ha azonban kivételesen előfordulnak, úgy azon pontokon, a hol a huzás kezdődik, tisztogató ajtócskák alkalmazandók.

Minden szűk kémény alsó végén és a padláson a téglaburkolat, vagy a szolgálati lépcsők fölött két egymás mögött álló elválasztott hornyolt és bezárható tisztogató vas ajtócskával látandó el, melynek magassága 34 cm., szélessége pedig a kémény belső nyílásával egyenlő legyen.

Az ajtócskák az illető lakás és emelet számával látandók el és mindenkor szabadon hozzáférhetők legyenek.

Amennyiben a tisztogató ajtócska közelében faanyag el nem kerülhet, az pléhvel bevonandó.

Különböző emeletek tűzhelyeinek füstcsöveit egy és ugyanazon kéménybe vezetni, valamint a kéményeket egymásba vezetni nem szabad.

b) Mászható kéményeket legalább is 44 cm. széles és 48 cm. hosszú belvilágn keresztmetszettel és alsó végükön egy megfelelő nagyságu és jól záró vasból készített búvóajtóval kell ellátni.

Több mászható kéményt egybe vezetni nem szabad.

Ily kéményeket gerendákra felfektetve, valamint ily kémények falazatába faalkatrészeket beereszteni tilos.

c) Nagy kémények. Gőzkazánokra és egyáltalán minden nagyobb tüzelés számára vagy szellőztetési célokra létesítendő kémények úgy építendőek, hogy azok szikrái, füstje és korma által a szomszédság meg ne terheltessék és ott, ahol ez követeltetik, hatóság füstfelemészítő szerkezetekkel látandók el.

Az ily kémények magasságát a helyi viszonyokra való tekintettel a hatóság határozza meg és a felépítés mindig akként történjen, hogy a kéményt esetleg magasbitani lehessen.

Ily kémények alsó torkolatainál vastólóval vagy csapóajtóval és ha 50 cm.-nél magasabbak, belül mászó vasakkal látandók el.

E kémények falazataihoz kivétel nélkül vagy legjobb minőségű téglák vagy alak-téglák használandók és hosszabbított portlandcementhabarcsban falazandók.

Vaskémények csakis külön hatósági engedély alapján építhetők.

A statikai számításnál, melyet a hatóságnak benyújtani kell a következő szabályok irányadók:

A falazat valódi súlya veendő számításba.

A szélnyomás quadratmeterenkint a kémény függélyes vetítésikjára 150 klgr.-mal veendő fel s úgy számítandó, hogy ez e vetítő sík súlypontjában vízszintes irányban támadjon.

A kéményfalazatnak alapzatánál a szél általi fellibbenés ellen legalább is 2-szeres biztonsággal kell, hogy bírjon. A falazat igénybevétele azonkívül egyetlen egy keresztmetszetében sem szabad hogy túlhaladja a következő értékeket és pedig:

Nyomásra pro cm^2 8 kg, huzásra kéményeknél 30 m. magasságig pro cm^2 1-2 kg és minden meter többletmagasság számára quadratcentimeterenként 0-05 kg-mal kevesebb, úgy hogy 40 m. magas kéményeknél a megengedhető huzóigénybevétel quadratcentimeterenként 0-7 kg és 54 m. magasságuknál a huzóigénybevétel pro cm^2 0 legyen.

55. §. Gőzkazántelemek és erőgépek.

Gőzkazántelemek létesítésére és erőgépek felállítására az ipartörvény idevágó határozmányai és egyéb rendeletek irányadók.

56. §. Füstkamrák.

Füstkamrák tűzbiztosan építendőek, boltozandók, elzárható vasajtókkal látandók el és padlóí tűzbiztos anyaggal burkolandók.

A hus felakasztására szolgáló szerkezetek vasból készítették.

57. §. Istálló és abrak-kamarák.

Az istálló és abrak-kamarák a laképületektől rendszerint elkülönítve tűzálló falakkal és tűzálló földelborítással építendőek.

Istállók fölött lakásokat csakis kivételesen, a hatóság belátása szerint szabad építeni, mely esetben az istállók tűzbiztosan kiboltozandók és jól szellőzendők. Be nem vakolt földemek meg vannak engedve, ha azok a földelgerendázattól teljesen elszigetelődnek és téglaburkolattal tűzbiztosan befedetnek.

Nyílásokat a földemben a padlás felé előállítani tilos. Az ut vagy utca felé istállókat vagy abrakkamrákat építeni tilos. Az istállók belvilága a belvárosban legalább is 3-0 m., a külvárosokban, külteleken és a város területén levő helyiségekben legalább is 2-60 m. legyen.

Lak- és egyéb gazdasági épületektől az istállókat szilárd, a fedelet legalább is

20 cm.-rel túlhaladó falak által kell elkülöníteni.

Az istálló padlóí és trágyalécsatornáí úgy létesítendőek, hogy a talaj és a falazat szennyezése meggátoltassék.

Az istállók belsejében a vakolat 2 m. magasságig portlandcementtel készített. Ott, ahol a zárt építési rendszer van előírva, a szomszéd felé eső istálló falak az alapban, valamint 1 m. magasságig a hidláson felül portlandcementhabarcsban falazandók.

Sertésolokat a belvárosban és a villanegyedekben építeni tilos. A külvárosokban és a város területén ezeken kívül sertésolok létesítése a saját használatra szánt sertések tartására meg van engedve, ha ezek a szomszédhatártól legalább is 1-0 m. távolságra és úgy helyeztetnek el, hogy a szomszédok ezek által ne zaklattassanak; fából állíthatók elő, de trágyalégödrrel és padlóí legalább is cementburkolattal látandók el.

58. §. Szemét-, trágya- és trágyalé-gödrök.

A szemét-, trágya- és trágyalé-gödrök vízmentes falakkal és fenekekkel, valamint jó záró fedelekkal látandók el. A saját és a szomszéd kutaktól legalább is 10 m. távolságra és úgy helyezendők el, hogy a szomszédoknak általuk kellemetlenség ne származzék. Kivételes esetekben a hatóság belátása szerint e gödröket esetleg 6 m. távolságra is lehet elhelyezni.

A szomszédhatároktól és lakott helyiségektől legalább is 1-0 m. távolságra legyenek.

A trágyalevet sem az utcára, sem az utcára ömlő udvarcsatornába kivezetni tilos.

A város területén fekvő helyiségek gazdasági udvarain a trágyagödrök fedetlenül maradhatnak, valamint elengedhető a hatóság belátása szerint vízmentes falak és fenekek előállítása, ha azok kiköveztetnek.

59. §. Fáskamrák.

A fáskamrák rendszerint a pincében helyezendők el; előállíthatók azonban földszinten is, de vízszintes szétosztás nélkül és mindenestre falazott vagy legalább is kifalazott favázás falakkal és tűzmentesen fedett fedelekkal.

Fáskamrák létesítése az utca felé tilos.

60. §. Színek és kisebb faépitmények.

Faoszlopokon nyugvó földem nélküli nyílt színek létesítése az udvarban, de nem az utca felé, meg van engedve, ha azok tűzmentesen fedetnek be. Ha ezek azonban lak- és gazdasági épületekkel vagy a szomszédtelekkel határosak, úgy az utóbbiak felől tűzfalal kell elkülöníteni, illetve védeni kell a szomszédot ily fal által az illető oldalon.

Tűzmentes befedés nélküli faszínek építése csakis kivételesen, ideiglenes célokra és csakis a hatóság által meghatározott időre engedhető meg.

Fából készített nyílt lugasok, nyílt tekepályák, valamint lugasutak stb. létesíthetők, ha tűzmentesen fedetnek.

61. §. Csűrök.

A csűrök tűzmentes anyagból építendőek és tűzmentesen fedendők.

Ezek előállítása a belvárosban tilos.

A város területén levő helyiségekben falazott alépitményen készített facsűrök meg vannak engedve, ha azok a saját lakásoktól, valamint a szomszéd telkek határaitól legalább is 10 m távolságra fekszenek; ezek azonban tűzmentesen fedendők és a megadott távolságnál közelebb a jövőben építést létesíteni nem szabad.

62. §. A telkek vízlecsapolása.

A talaj-, eső, öblögető-vizek, valamint az ürülékek levezetésére nézve, ott, ahol földalatti csatornák vannak vagy a jövőben létesíttetnek, a házi csatlakozások szabályrendeleteinek határozmányai irányadók.

63. §. A városi vízvezetékhez való csatlakozás. — Kutak.

Minden új épület, mely a városi víz-

vezeték hálózatába esik, ehhez csatlakozandó. Kivételek csakis hatósági engedéllyel és csakis ott engedhetők meg, ahol a csatlakozás aránylag sok költségbe kerülne.

Kutak építése csakis akkor engedhető meg, ha azok lakott épületektől legalább is 3-0 m., árnyékszék és trágyalégödröktől 10 m. és szomszéd kutaktól 15 m. távolságra fekszenek.

A kutak vagy teljesen fedendők, vagy pedig egy a talaj színétől mért 90 cm. magas kutkoszorúval látandók el.

Kutfalazatokhoz csakis megfelelően megmunkált kövek, jól égetett téglák vagy betonkoszorúk alkalmazandók. A kutfalazat egy megfelelő fából vagy vasból készített kutkoszorúra erősen feléktetendő.

64. §. Víz-, gáz- és villamos vezetékek.

A víz-, gáz- és villamos vezetékek a fennálló külön előírások szerint fektetendőek.

Lak- és hálólhelyiségek padlóí alatt vezetékeket fektetni tilos.

Tüzelések közelében és hálólhelyiségekben gázórákat felállítani tilos.

65. §. Kerítések az ut- vagy utca felé, előkertek.

Kerítéseket az ut vagy utca felé szilárdan és tetszetősen kell előállítani.

Kerítések gyanánt rendszerint falazott lábazon nyugvó díszes vasrácszatok vagy építészetileg megfelelően kiállított, nyílásokkal ellátott falak készíthetők, melyekben a kapuk és ajtók befelé nyílnak.

A külvárosokban a hatóság belátása szerint gyalult lécs- vagy díszkerítések készítése meg van engedve, ha azok olajfestéssel vagy legalább is carbolineummal befestetnek.

A külvárosok főutcaiban a meglevő palánkok e szabályrendelet jogerőre emelkedésétől számított 5 éven belül, a hatóság felszólítására e szabályrendelet határozmányai szerint átalakítandók.

Gyalulatlan deszkakerítések készítése csakis a külvárosok és a város területén fekvő helyiségek mellékutcaiban vannak megengedve.

Előkertek.

Az előkertek mélysége legalább is 4 m. legyen; az építési vonalon túl kiállaniok és úgy az utca, valamint a szomszéd felé tömör falakkal vagy deszkakerítésekkel birniok nem szabad. Lábazatuk legfeljebb 80 cm. magas lehet.

Az előkertek kiépítése vagy raktárhelyekké való kihasználása tilos.

66. §. Járdák.

Új- és átépítéseknél, üzleti kapuzatok létesítésénél, valamint kerítések készítésénél az ut vagy utca felé az épített saját költségén egy a hatóság által megadandó szélességű és szerkezetű járda előállítandó, melybe beletartozik a járda elkészíthetése céljából eszközözlendő terepszabályozás is. A szabályszerűen előállított járdaburkolat a város tulajdonába megy át, mely azt egy év leforgása alatt átveszi, feltéve, hogy ez időpontig hiányok nem adódnak elő.

A járdakövezet jókarbantartásáról a járda átadásáig az építető, azon túl a város gondoskodik.

A hatóságnak jogában áll különös, tekintetbe veendő esetekben, a járdakészítés teljes elengedését vagy elhalasztását a helyi viszonyok szerint megengedni.

HARMADIK SZAKASZ.

67. §. Építkezések könnyített feltételek mellett.

Könnyített feltételek mellett engedélyezendő épületekre e szabályrendelet 1. és 2. szakaszának összes határozmányai megtartják érvényességüket, a mennyiben a következő határozatok által meg nem változtatnak.

68. §. A) A nyílt építési rendszerrel.

Nyílt építési rendszernek az tekintendő, ha melynél az építési helyen létesített épület

nem nyulik ki a szomszédtelek határáig, a melynél tehát az épület és ezek között egy szabad, — be nem építendő tér fennmarad.

E rendszernél a szabadon maradandó tér felőli épületoldalt tűzfalakká kiépíteni nem szabad, hanem az épület építészetével összhangzó homlokfalakká kell kiképezni, ugyisntően megfelelően kiképezendők az utcáról látható épületrészek, avégből, hogy csunya látkép ne táruljon az ember szemé elé.

Szabály, hogy minden egyes épület külön álljon. Épületcsoportok u. m. két épület összeépítése csakis a részesült szomszédok határozott hozzájárulása és csakis akkor engedhető meg, ha egy időben építtetnek fel. Ez épületcsoportok, melyek csak a jóváhagyott városrendezési tervhez képest engedhetők meg, külsejükben egy esztétikailag megnyugtató egyöntetűséget mutassanak, nevezetesen főpárkányuk magasságára, fedelük szelvényére és építőanyaguk elosztására nézve.

69. §. Az épületek megengedhető magassága és távolsága a szomszédhatároktól. A beépíthetés határa. A szobák belmagassága.

A nyílt építési rendszernél a lakházak rendszerint csak egyenletesek lehetnek, magasságuk a járdától a főpárkányig, rendszerint pedig 12.0 m. legyen. E magasságon túl kiálló épületrészek mint tornyok és ormok meg vannak engedve.

Az épületek távolsága a szomszédhatároktól legalább is 1.5 m. + az épületmélység tizedrésze legyen, a hol azonban legfeljebb 20 m. mélység veendő számításba.

A szoba belmagassága legalább is 2.6 m. legyen.

A telek 70 százaléka rendszerint beépítetlenül maradjon.

Két emeletes épületek építése, ha ezt a helyi viszonyok a hatóság belátása szerint megengedik, csak kivételesen és csakis a következő feltételek mellett engedhető meg:

a) A járdától a főpárkányig mért magasság 15 m.-nél több nem szabad hogy legyen; e magasságon túl kiemelkedő épületrészek, mint tornyok és ormok meg vannak engedve.

b) Az épületek távolsága a szomszédhatároktól legalább is 2 m. az épületmélység tizedrésze legyen, ahol azonban legfeljebb 20 m. mélység veendő számításba.

c) A szobák belmagassága legalább is 2.6 m. legyen.

d) A telek 70 százaléka rendszerint beépítetlenül maradjon.

Ha a szomszédhatáron épületek már állanak, melyek lebontása a legközelebbi időben nem várható, ugy a szomszédhatároktól való távolság meghatározott mértéke mindkét esetben az építési hatóság belátása szerint nagyobbítandó.

70. §. Falvastagságok.

Az építendő és építésvezető az építés-elegendő szilárdsága iránti szavatolása mellett a falak vastagságaira és anyagára nézve a következő határozmányok irányadók:

1.) Falak, melyek legalább is 45 cm. vastagságuk és jól megmunkált terméskőből vagy vegyes falazatból állanak, az első emeleten és a földszinten egyenlő vastagsággal bírhatnak, ha a szobák belmélysége 6.5 m.-nél nem nagyobb és ha a falazáshoz cementhabarcs, vagy hydrantikus habarcs használatik; terméskő falazatu földszintes épületeknél a mészhabarcs használata meg van engedve.

2. 45 cm.-nél vékonyabb falak égetett téglákból építendő.

3. Földszintes épületek, valamint egyemeletes épületek az első emeletben levő körülvevő falai 30 cm. vastagok lehetnek, ha a szobák belmélysége 6.5 m.-nél és belmagassága 3.5 m.-nél nem nagyobb.

4. Kifalazott favázás falak használata ugy kívül, mint belül meg van engedve; ugyisntően üres betonlemez felhasználása, ha vassal kellőképpen beköttenek, valamint

vasbetonszerkezetű falak megfelelő vastagságban.

5. Egyes lakhelyiségek elosztására szolgáló válaszfalak tetszésszerű anyagról készíthetők; csak hogy egy tűzhely közvetlen közelében tömör falazat alkalmazandó, melynek vastagsága, ha kéményt tartalmaz, legalább is 45 cm. legyen.

Oly válaszfalak, melyek lakásokat osztanak szét, vagy tömören 15 cm. vastagságban, vagy pedig kifalazott favázás falak alakjában készíthetők.

71. §. Lépcsők.

Lépcsők gyalult tölgyfából készített szerkezetekben és gyalult tölgyfából készített lépcsőfokokkal legalább is 1.0 m. szélességben előállíthatók, ha a lépcsőkarok, az elő és pihenőhelyek, valamint a lépcsőhöz tartozó folyosók alul vakolatnak. Egy család részére építendő lakóházaknál a gyalult fából készített lépcsők vakolatlanul maradhatnak.

72. §. Födémek és födelek.

Födémek alulról látható gyalult fagerendákkal meg vannak engedve.

A födém gerendái egyuttal a födél kötégerendái gyanánt is szolgálhatnak, ha a sárgerendák tölgyfából készíttetnek, a padlás a föltöltés föltött téglaburkolattal láttatik el és a födél tűzmentesen befedetik.

73. §. Padlás-lakások.

Egy család részére építendő lakóházaknál a padláson kifalazott favázás falakkal, vagy mindkét oldalt borított és vakolt, vagy parafával borított, de semmi esetre sem üres falfalakkal és ugyanolyan, de tűzmentesen borított födémekkel ellátott lakások előállítás meg van engedve, ha e lakások a lépcsőháztól jó bejárókkal láttatnak el és a födél tűzmentesen fedetik. Minden szobának egy, a szabadba nyíló ablakkal és legalább is 2.60 m. belmagassággal kell bírnia.

74. §. Födélborítások.

Rendszerint minden födél tűzmentesen fedendő; az építendő külön megkeresésére az építési hatóság a helyi viszonyokra való különös tekintettel zsendelybefedést megengedhet.

75. §. Erkélyek, verandák, födélkiugrások, oromborítások.

Erkélyek, verandák, födélkiugrások, valamint diszoromborítások gyalult fából készíthetők, ha olajfestékekkel, vagy legalább is carbolineummal festetnek.

76. §. Fáskamrák.

Fáskamrák, a telken szabadon állva, fából készíthetők, ha tűzmentesen fedetnek.

77. §. Árnyekszékek.

Az épületen kívül a házudvaron fából készíthető árnyekszékek csakis földszintes házaknál vannak megengedve.

78. §. Lugasok.

Minden oldalról szabadon álló lugasokat fából készíteni — és zsendelylyel befödni — szabad.

79. §. Faházak.

Külön megkeresés folytán az építési hatóság belátása szerint a helyi viszonyokra való különös tekintettel egy család részére építendő házak fából készíthetők és zsendelylyel fedhetők, ha azok az út vagy utcától legalább 5 m.-nyire, a szomszédhatároktól pedig legalább 10 m.-nyire fekszenek és falai belül vakolatnak. A falakat kívül vakolni nem szabad.

80. §. B) A félig nyílt építési rendszernél.

Félig nyílt építési rendszer gyanánt az tekintendő, a melynél az épület a teleken szabadon állva, oly módon állíttatik elő, hogy az épület és az egyik szomszédhatár között egy legalább is 2.0 m. széles, be nem építendő tér, a bejáró, vagy kapubejárat részére, az épület és a másik szomszédhatár között pedig legalább is annyi tér szabadon maradjon, a mennyi a födélkiugrás és az ereszcsonna részére szükséges, hogy az a saját telke föltött fekdjék; ez utóbbi

szabad tér kikövezendő s pedig az épület egész kiterjedésére és eséssel az utca felé látandó el. Az esővíz levezetése céljából az utca felé ereszcsonna állítandó elő.

A szabadon maradt tér felőli épületoldalt tűzfalakká kiépíteni e rendszernél sem szabad, hanem ezeket az egész épület építészetével összhangzó homlokfalakká kell kiképezni.

81. §.

Azon utak és utcákban, melyekben a félig nyílt építési rendszer elő van írva és melyekben a szomszédépületek egészen a telekhatárig nyulnak és a határnál egy szabadon álló határ- vagy tűzfalat mutatnak, az építendő köteles új épületét azon oldalával a tűzfalhoz csatlakoztatni, melynél a 80. §. szerint csakis annyi szabad térnek kellene maradnia, amennyi a földkiugrás és az ereszcsonna számára szükséges.

Ott, ahol a félig nyílt építési rendszer van előírva, épületek a nyílt építési rendszer szerint építhetők.

82. §.

A félig nyílt építési rendszerre nézve ugyanazon határozmányok és könnyítések irányadók, mint a nyílt építési rendszerre, kivéve a padláslakásokat és az épületek körülvevő falai gyanánt készíthető favázás falakat.

Épületcsoportok létesítése két épület összeépítése által a 68. §-ban megállapított feltételek mellett meg van engedve, csak hogy e csoportoknál a könnyítések nem engedtetnek meg.

C) Iparépületek.

83. §.

Iparépületek alatt értendők a gyárak, műhelyépületek, raktárhelyiségek stb. ellentétben a laképületekkel.

84. §.

Iparépületek részére az ipartörvény határozmányai, valamint az idevágó rendeletek irányadók, ugyisntően e szabályrendelet határozmányai, amennyiben ezek a következő paragrafusok által meg nem változtatnak.

85. §. Falvastagságok stb.

A falvastagságok és az összes szerkezetek erősségének a meghatározása az építetőnek és építésvezetőnek engedtetik át, azok a teljes biztonság szavatolása mellett; a statisztikai számításoknál betartandók azonban e szabályrendeletben előírt szabályok.

A hatóságnak jogában áll a kellő szilárdság és stabilitás felőli kimutatást követelni.

86. §. Lépcsők.

Minden egy- vagy kétemeletes iparépületnek — magasabb iparépületek külön engedélyre szorulnak — egy tűzmentes lépcsővel, tűzmentes lépcsőházban kell bírni, melynek közvetítésével az összes helyiségekből a szabadba közvetlenül lehet jutni.

Az épület egyetlen helyisége rendszerint ne legyen távolabb a lépcsőháztól 40 m.-nél. A lépcső, ha legfeljebb 50 személynek szolgál és egyeneskaru 1.25 m. belsőlelességű és ha nem egyenes karu 1.5 m. belsőlelességű lehet; minden 50 személytöbbletnél a lépcső 50 cm.-rel szélesebb legyen.

A tűzmentes mentőlépcsőkön kívül a szükség szerint falépcsők előállítása meg van engedve.

Oly helyiségek számára, melyek tulajdonképpen nem műhelyek vagy csakis időnként használatnak, vagy amelyekben csak kevés személy tartózkodik, falépcsők is alkalmazhatók.

87. §. Falak és födémek.

Ez építkezésekhez meg van engedve:

a) kifalazott favázás falak;

b) fából készített válaszfalak előállítása, de nem oly helyiségekben, amelyekben tűzveszélyes munkák végeztenek, vagy a melyek tűzveszélyes anyagok raktározására szolgálnak és nem tűzhelyek közelében;

c) közönséges fáfödémek készítése fapadlókkal feltöltés és vakolat nélkül.

88. §. Laképületek ipartelepeknél.

Ipartelepeknél a tulajdonos, a hivatalnokok és a munkások lakásaira nézve ugyanazon könnyítések engedtetnek meg, mint a nyílt építési rendszernél. Ha ily laképületek műhelyekkel határosak, úgy ezektől egy legalább is 30 cm. vastag tűzfalal választandók el.

89. §. Iparépületek elszigetelt helyzetben.

Iparépületeknél elszigetelt fekvésben, az az oly fekvésben, hogy az épület vagy épülecsoport minden pontja más épületektől és a szomszédhatároktól legalább is 20 m. távolságra fekszik a helyi és az üzleti viszonyokra, valamint a felhasználandó építési anyagra való tekintettel az építési hatóság belátása szerint további könnyítések is engedhetők meg.

90. §. Sertés és marha-hizlaló telepek.

Sertés- és marha-hizlaló telepek az idevágó közegészségi előírások szigorú betartása mellett csakis a Méhkeretekben, Ó-Brassó és a Bolonya előtti szabad mezőkön, a vasuton a marhavásártérrel kezdődőleg felfelé, valamint a Derestye előtti szabad mezőkön a Tömös felé vivő állami út bal oldalán (vasuti oldal) a Honterus-térre vezető uttól kezdve van megengedve.

NEGYPEDIK SZAKASZ.

Nagyobb embertömeg gyülekezése szánt épületek.

91. §.

Nagyobb embertömeg gyülekezése szánt épületek létesítésénél e szabályrendelet rendelkezésein kívül az idevágó törvényes és rendőri intézkedések is figyelembe veendők.

Színházak, tornacsarnokok, bazárok, kiállítási épületek és egyéb állandó vagy ideiglenes építkezéseknél, melyek nagyobb embertömeg gyülekezése szolgálnak és sem lak- sem iparépületek számába nem mennek, az építési hatóság azok fekvése és állapota szerint a köz- és tűzrendőri szempontokból fennálló intézkedések határain belül kivételes intézkedéseket tehet; de arra mindenesetre figyelemmel kell lenni, hogy tűzveszély esetén az emberek gyorsan ki szabadulhassanak.

ÖTÖDIK SZAKASZ.

Egy telek építési helyekre való felosztása.

92. §.

Egy telek felosztásához építési helyekre vagy egy fennálló építési helynek felosztásához az építési hatóság, illetőleg a képviselőtestület jóváhagyása szükséges, még mielőtt az egyes épületek építési engedélye iránt folyamodtatott.

93. §. A kérvény kellékei.

Az, aki telket felosztani szándékszik, írásbeli, lebélyegzett kérvényét a tanácshoz mint építési hatósághoz nyújtja be. A kérvényhez melléklendő kétszeres kiállításban:

1. A helyzetrajz 1 : 720 léptékben, a mely tartalmazza a telek pontos fekvését a határoló utakkal, a szomszéd telkeket, a helyrajzi számokat és a telkek tulajdonosainak nevét.

A fennálló telekhatárok és parcellák fekete színnel (tussal), a szándékolt építési parcellák az esetleg tervezett utakkal piros színnel (vonalozás és méretezés) jelzendők.

A helyzetrajzhoz melléklendő egy területkimutatás, melyből kitéjűnk a telek területe a felosztás előtt és az egyes parcellák és utak területei, a mint felosztatni szándékoltnak.

2. Egy pontos hosszszelvény, mely a fennálló utakat is tartalmazza, a hosszakra nézve 1 : 720, a magasságokra nézve 1 : 100 léptékben.

94. §. Bizottsági tárgyalás és a kérvény elintézése.

A bizottsági tárgyalásra nézve e szabályrendelet rendelkezései irányadók; ugyszintén az elintézésre nézve.

A telek szétosztási tervezetének megvizsgálásánál főleg arra kell figyelni, hogy az egyes építési helyek alakja és nagysága akként választassék, hogy azokra oly épületek építhetessenek, melyek a világosság és levegő hozzáférhetése szempontjából megállapítandó és e szabályrendelet egyéb követelményeinek megfelel. Figyelni kell továbbá arra, hogy az esetleg tervezett utak megfelelő szélességűek és lehetőleg egyforma, nem igen nagy esésűek legyenek és hogy a fennálló utakkal organikus összefüggésbe hozassanak.

95. §. Az uttelek átadása.

A telekfelosztó köteles a parcellázott tulajdonában tervezett utak telkét a város tulajdonába ingyen és tehermentesen átadni, de legfeljebb 20 m. szélességben a megállapított építési vonalon túl.

A telekfelosztó köteles a fennálló utak kiszélesítésére vagy új, a parcellázási telket érintő terek, vagy egyéb nagyobb, azaz legalább is 25 m. széles utak létesítésére szükséges telket, 20 m. maximális szélességig a megállapított építési vonalon túl, ugyanazon módzatok mellett a városnak átadni.

Köteles azonkívül a telekfelosztó, ha a parcellázási telek határán egy, a fentiekben jelzettnél kisebb szélességű ut vagy utca létesíttetnek, vagy egy már létező ut vagy utca kiszélesíttetnek, a szükséges telket, de az új ut vagy utca szélességének legfeljebb a feléig, a maximumban pedig legfeljebb 10 m. szélességig, mindenesetre azonban a telek egész hosszában az út mentén mérve, ingyen és tehermentesen átadni.

Jogában áll a város közönségének az utkiépítéshez szükséges második kiépítetlen területrészt a megállapított építési vonalhoz képest az illető tulajdonostól megfelelő kártalanítás ellenében beváltani, ha közérdekből jónak látja, hogy az ily új ut vagy utca azonnal vagy későbbben adassék át egész szélességében a forgalomnak. Visszakövetelheti azonban a kártalanítási költséget — kamatok nélkül — azon építetőkől, kik az annak idején kártalanított úttá kiépített terület mentén építenek, még pedig építési helyeik az ut felőli vagy az utcai homlokzatok hosszának arányában és függővé teheti az építési engedély kiadását e kártalanítás visszafizetésétől.

96. Megfizetett telekátengedések az építési vonal előre vagy visszalépésénél.

Azon telek, mely azáltal szabadul fel, hogy új-, pót- és átépítéseknél, a megállapított építési vonal folytán, a létező épület vagy a még beépítetlen telek határvonala visszalép, a városnak azonnal átengedendő.

Ellenkező esetben a város engedi át a szükséges utcátelket az építetőknek.

Mindkét esetben a telekátengedését kellő kártalanítás fizetendő.

97. §. Megfizetett telek és épületátengedések új utcák nyitásánál.

Ha az akadálytalan forgalom, a tűzbiztonság vagy a közegészség érdekében egy új ut vagy utca nyitása a város területén szükségesnek mutatkoznék, úgy azon ház- vagy telektulajdonosok, amelyek telkein ez ut vagy utca vezetetni fog, kötelesek az ut vagy utcanyitáshoz szükséges parcellákat a rajta levő épületekkel együtt a városnak kellő kártalanítás ellenében átengedni.

A városnak jogában áll azon építetőkől melyek ez új ut vagy utca felé új-, pót- vagy átépítéseket eszközöltenek, vagy azon háztulajdonosoktól, kik ily ut- vagy utcában álló épületeikben az ut vagy utca felé ablakokat vagy ajtókat töretnek, az ut vagy utcatelekár egy részének a megtérítését követelni, mely térítmenyrész esetről-esetre meg-

állapítandó; a város függővé teheti az építési engedély kiadását e nem kamatoztatható térítmenyrész megfizetésétől.

E térítmenyrész megállapításánál az illető utcarészen fennállott, kártalanított épületek értéke tekintetbe nem veendő.

98. §. Kisajátítási eljárás.

Mindazon esetekben, amelyekben a telek nem engedtetik át ingyen, az érdekeltekkel az átengedendő telek nagyságára és árára nézve egyezkedés megkísérrendő.

Ha egyezkedés nem jön létre, úgy az 1881. évi XLI. törvénycikk értelmében a kisajátítási eljárás viendő keresztül.

99. §. A jóváhagyott felosztási terv betartására, a telekfelosztási engedély érvényességének megszűnése.

A telekfelosztás iránti engedélyt kérő köteles a jóváhagyott felosztási tervet pontosan betartani; a felosztás iránti engedély érvényessége megszűnik, ha az engedély kézbesítésétől számított 3 éven belül szétosztott telkek beépítése meg nem kezdődik.

HATODIK SZAKASZ.

Építési rendszerek.

100. §. Zárt építési rendszer.

Zárt építési rendszernek az tekintendő, amelynek közvetlenül az épületek mellé mindkét szomszédtelken hozzáépíttetnek a szomszédépületek, amelynek tehát az épületek tűzfalak által határoltatnak.

A zárt építési rendszer szerint építendő:

- a) az egész belvárosban;
- b) az ó-brassói Hosszu-utcában a Lövész-utcaig;
- c) a Vasut-utcában egyrészt a Kertész-utcaig és másrészt a Gromes-utcaig;
- d) a Kut-utcában az Egres-utcaig;
- e) a Kórház-soron és a Katalin-utcában a Felső-Fővény-utcaig.

101. §. Nyílt építési rendszer.

A nyílt építési rendszer e szabályrendelet 68. §-ában van körülírva és betartandó a következő utcákban:

Az egész Rezső-köruton a vársétányig való feljártig, a Posta-réten, a Lövész-réten, a Kertész-utcában, a Kert-utcában, a Gromes-utcában, a Kis-utcában, a Tömöscsatorna-utcában, az összes kerttelteken, a külvárosok be nem épített és összes szabad mezei telkein, valamint azokon kívül és végül a város területén fekvő helységek szabad mezei telkein.

102. §. A félig nyílt építési rendszer.

A félig nyílt építési rendszer e szabályrendelet 80. §-ában van körülírva és a külvárosok azon utak- és utcáiban, valamint a város területén levő helységek azon részeiben tartandó be, amelyekre nézve sem a zárt, sem a nyílt építési rendszer nincs előírva.

Az ó-brassói Hosszu-utcában a Lövész-utcatól lefelé, a Vasut-utcában a Kertész-utcatól, illetve a Gromes-utcatól a pályaudvar felé, a Kut-utca áttörésében, a Templom-soron, a Porond-utcában és Porond-téren könnyütések csakis akkor engedtetnek meg, ha az építkezések a nyílt építési rendszer szerint, amely a félig nyílt építési rendszer területén megengedhető, létesíttetnek.

103. §.

A Katonakórház-téren magas földszintes vagy egyemeletes házak csakis a nyílt vagy félig nyílt építési rendszer szerint építhetők.

Kétemeletes házak építése itt tilos.

Az utca felőli kerítés itt csakis falazott lábazon nyugvó diszrácszat vagy építésetileg megfelelően kiállított, nyílásokkal ellátott fal lehet.

A Katonakórház-téren könnyütések csak az esetben engedtetnek meg, ha a házak a nyílt építési rendszer szerint építtetnek.

104. §.

A jelenlegi eseségraktár és az előtte levő köztelken egy újépület létesítése a Rezső-körut felé csakis oly módon engedtetik meg, ha az épület legalább is egyemeletes magasságu lesz és a Rezső-körut felé előkerttel láttatik el és ha a református templom felé egy a szomszédhatártól mért legalább is 2 m. széles területszallag be nem építettik.

105. §. Előkertek.

Előkertek létesítendőek: a Graft mögött, a Kut-u. áttörésében, a Vasut-u. ban a Kertész-u.-tól kezdve, a Zsák-utcában, a Honvéd-u. ban a Gácsmajorban, a Tömöscsatorna-utcában, a Kert-utcában és a Gromes-utcában, valamint az összes kerttelkeken, a külvárosok be nem épített és a szabad mezei telkein, azokon kívül és a város területén fekvő helységeken.

Előkertek a nyílt és félig nyílt építési rendszernél mindenütt ott megvannak engedve, a hol ezt a város rendezési terv előírja.

HETEDIK SZAKASZ.

Az építkezés ellenőrzése és az építkezés befejezése után megfigyelendő előírások.

106. §. Az építkezés ellenőrzése.

Az építési hatóság az építkezést egy műszaki közeg által ellenőrizteti.

Az építési hatóságnak őrködni kell főleg arra,

a) hogy semmi építkezés végre ne hajtassék mielőtt az engedélye jogerőssé nem vált.

b) hogy az építési vonal és járda magasság mindenütt betartassék;

c) hogy a jóváhagyott terv pontosan betartassék;

d) hogy az állványok szilárdan és biztosan állíttassanak elő;

e) és hogy az építkezés egy hozzá képesített egyén által vezettessék. Ha a műszaki ellenőrző közeg azt találja, hogy az a), b), c), d) és e) alatti előírások nem tartatnak be, úgy ezt az építési hatóságnak szóval azonnal bejelenteni és ez utóbbi a munka folytatását tiltani tartozik.

A munkálatok csakis akkor folytatódhatnak, hogy ha a hiányok helyrehozattak, vagy ha az eltérések a megengedhetőséghez képest a törvényes uton utólag engedélyeztettek.

Ha az építési illetéktelen egyén vezeti, az iparhatóságnak erről jelentés teendő és az építés folytatása beszüntetendő.

Ha az építési engedélyben szerkesztettek teherhordó képességüknek megvizsgálása céljából megterhelési próbák követeltettek, úgy

ezek az építési hatóság szakközegének jelenlétében eszközözlendők, vagy pedig az illető gyár hiteles bizonyítványai alapján a megtörtént megterhelési próba kimutatandó.

Ily próbák azonban az építési hatóság által is rendeltethetnek el, ha az építkezés folyamáu, vagy annak befejezése után, azok szüksége mutatkoznék.

A terhelési próbák költségeit az építető viseli.

107. §. Az építési hely takarítása, stb.

Az építkezés befejezése után az építető az összes omladékot, fa- és egyéb anyagot az ut, vagy utcáról elhordatni és mindazt, ami az építés környékében az építkezés által változást, vagy kárt szenvedett helyreállítani saját költségén tartozik.

A feltört kövezet helyreállítására nézve a szabályrendeletben a kövezet létesítésére és fenntartására megadott rendelkezések irányadók.

108. §. Lakhatási és használhatási engedély.

Ujonnan épített, vagy lényegesen átalakított épületeket, lakásokat, üzleti helységeket, műhelyeket, istállókat, csüröket és gyártelepeket mindaddig használatba venni nem szabad, míg az építési hatóság az építés szabályszerű kiviteléről és annak kellően kiszáradt, az egészségre ártalmatlan állapotáról szerzett meggyőződés után a lakhatási és használhatási engedélyt meg nem adta.

A hatóság eme engedélye azonban nem tehető függővé a belső berendezés és díszítés befejezéséről, hanem csupán a tulajdonképeni építési állapotra szorítkozhatik.

Az építető tartozik az új építmény használatba vétele előtt a lakhatási, illetőleg használhatási engedélyért a városi tanácsnál írásban folyamodni és lebélyegzett folyamódványában az engedély számára és keltezésére hivatkozni.

A helyszini szemle a bejelentéstől számított 8 napon belül tartandó meg, melyről jegyzőkönyv veendő fel és a helyszini szemlétől számított további 8 napon belül az érdekelt félnek a végzés megadandó.

109. §. Szabályellenes épületek lebontása.

Az építési hatóság jogában áll oly épületek teljes, vagy részleges lebontását elrendelni, melyek e szabályrendelet ellen, vagy építési engedély nélkül, vagy pedig a megállapított építési vonal, vagy járdamagasság tekintetbe vétele nélkül létesítették, ha és a mennyiben utólag az építési engedély meg nem adathatnék, vagy a tényleges építési vonal és tényleges járdamagasság megtartása meg nem engedethetnék.

NYOLCADIK SZAKASZ.

110. §. Építési díjak.

Az építés-bizottsági tárgyalás megejtése előtt folyamodó által az illető folyamódványok betérjesztése alkalmával az építési előadó utalására a következő építési díjak fizetendők a városi pénztárba:

1. Kisebb átalakításoknál, kertelések-nél, lecsapolásoknál stb. 2 K.

2. Pót- vagy átépítések-nél, új melléképületek építésénél, u. m. istállóknál, fakamaráknál, árnyékszékek-nél, színek-nél, csüröknél, stb. . . . 4 K.

3. Új lakházak építésénél 1—5 lakhelyiségig 10 K.

5 lakhelyiségen túl 15 K.

4. Gyári épületeknél 15 K.

Ugyanazon díjak fizetendők a használhatási engedély iránti kérvény benyújtása alkalmával.

A fentti díjakon kívül még az időtartam szerint a félreeső fuvardíj is fizetendő.

KILENCEDIK SZAKASZ.

111. §. Büntető és zárhatózatok.

Jelen szabályrendeletben foglalt intézkedések meg nem tartása az 1879. évi XL. t.-c. 1-ső §-a értelmében kihágást képez és 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel vagy megfelelő elzárással büntetettik.

Egyébiránt a büntetés fel nem ment, minden az építési szabályzattól és a hatóságnak külön rendelkezéseitől való eltérés megszüntetése iránti köielezettség alól és a mennyiben a hatóság szükségesnek látná a szabályellenes építést e szabályrendelet 109. §-ában foglalt rendelkezés értelmében eltávolítani.

112. §.

Pénzbüntetések fele az állampénztárba, másik fele a városi szegényalap javára foly-
nak be.

113. §. Hatóságok.

I. foku hatóság a városi tanács, mint építési hatóság.

II. foku hatóság a vármegye alispánja.

III. foku hatóság a közigazgatási bizottság.

Kihágási esetekben 1-ső fokban a városi tanács által megbízott tisztviselő, 2-od fokban a vármegye alispánja és 3-ad fokban a m. kir. belügyminiszter határoz.

114. §.

Jelen szabályrendelet a jóváhagyásától számított 30 nap mulva lép hatályba.